

CONCEPTVERSIE

15 augustus 2013

Voorstel van wet houdende regels met betrekking tot de productie en de distributie van elektriciteit en drinkwater op Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Wet elektriciteit en drinkwater BES)

Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is, om, gelet op het belang van het betrouwbaar, duurzaam en doelmatig functioneren van de elektriciteits- en de drinkwatervoorziening in Caribisch Nederland, regels vast te stellen inzake de productie en de distributie van elektriciteit en drinkwater;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1.1

In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- aansluiting: een verbinding tussen een elektriciteitsnet of een drinkwaternet en een installatie van een afnemer;
- afnemer: een natuurlijke persoon of rechtspersoon die elektriciteit of drinkwater afneemt voor eigen gebruik;
- Autoriteit Consument en Markt: de Autoriteit Consument en Markt, genoemd in artikel 2, eerste lid, van de Instellingswet Autoriteit Consument en Markt;
- distributie: het transport en de levering van elektriciteit of drinkwater aan afnemers via netten of via transportmiddelen als bedoeld in artikel 3.8;
- drinkwaternet: een samenstel van leidingen en daarmee verbonden koppelingen, kleppen en andere technische voorzieningen voor het transport en de levering van drinkwater;
- elektriciteitsnet: één of meer verbindingen bestemd voor het transport van elektriciteit en de daarmee verbonden transformator-, schakel-, verdeel- en onderstations en andere hulpmiddelen;
- hernieuwbare elektriciteit: elektriciteit, opgewekt in een productie-installatie die uitsluitend gebruik maakt van wind, zonne-energie, omgevingslucht, oppervlaktewater en aardwarmte, energie uit de oceanen, waterkracht, biomassa, stortgas, rioolwaterzuiveringogas of biogas;
- net: een elektriciteitsnet of een drinkwaternet;
- Onze Minister: Onze Minister van Economische Zaken voor zover het elektriciteit betreft of Onze Minister van Infrastructuur en Milieu voor zover het drinkwater betreft;
- verticaal geïntegreerd bedrijf: bedrijf of groep van bedrijven waarin zowel productie als distributie plaatsvindt.

Artikel 1.2

Deze wet is van toepassing op Bonaire, Sint Eustatius en Saba.

Hoofdstuk 2. Productie van elektriciteit en drinkwater

§ 2.1 Vergunningverlening en inrichting producent

Artikel 2.1

1. Het is verboden zonder vergunning elektriciteit of drinkwater te produceren ten behoeve van de distributie aan afnemers.
2. In afwijking van het eerste lid is geen vergunning nodig voor het produceren van hernieuwbare elektriciteit door een installatie die hoofdzakelijk produceert voor eigen gebruik van een afnemer en de geproduceerde elektriciteit die niet wordt verbruikt invoedt op het net, met inachtneming van artikel 4.1 en 4.2.

Toelichting

Artikel 2.1 bepaalt dat de productie van elektriciteit en drinkwater dat bestemd is voor de distributie via netten of via transportmiddelen als tankauto en boot op de eilanden is voorbehouden aan rechtspersonen met een vergunning. Indien wordt opgewekt zonder vergunning kan door de ACM een bestuurlijke boete worden opgelegd. De enige uitzondering die hierop wordt gemaakt, is de productie van hernieuwbare elektriciteit, voornamelijk zonne-energie, die door afnemers voor eigen verbruik wordt opgewekt. Indien de productie-installatie meer produceert dan het verbruik van de afnemer op dat moment, kan deze overtollige elektriciteit worden ingevoed op het net. De artikelen 4.1 en 4.2 zijn daarop specifiek van toepassing. Het regenwater dat wordt opvangen in cisternen is niet bestemd om te worden gedistribueerd aan derden en het opvangen is niet vergunningplichtig. De distributie van water via flessen valt niet onder de reikwijdte van deze wet en de productie van dergelijk water is derhalve op grond van deze wet ook niet vergunningplichtig.

Artikel 2.2

1. Onze Minister verleent een vergunning voor de periode van tien jaar aan een rechtspersoon die:
 - a. beschikt over de benodigde organisatorische, financiële en technische kwaliteiten voor een goede uitvoering van zijn taak;
 - b. redelijkerwijs in staat kan worden geacht de verplichtingen na te komen en de taken uit te voeren, als opgenomen in dit hoofdstuk.
2. Aan de vergunning wordt een voorschrift verbonden omtrent de hoeveelheid elektriciteit of drinkwater die ten minste wordt geproduceerd.
3. Onze Minister kan aan de vergunning het voorschrift verbinden, dat de producent verplicht tot het stellen van financiële zekerheid voor het nakomen van krachtens dit hoofdstuk voor hem geldende verplichtingen ten aanzien van het produceren van elektriciteit of water.
4. Onze Minister kan overige voorschriften en beperkingen verbinden aan de vergunning.
5. Onze Minister kan de vergunning intrekken indien de producent de verplichtingen niet kan nakomen of de taken niet kan uitvoeren, die bij of krachtens dit hoofdstuk zijn gesteld.
6. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de procedure voor vergunningverlening, de criteria, bedoeld in het eerste lid en de inhoud van de vergunning, de voorschriften en beperkingen, bedoeld in het tweede, derde en vierde lid.

Toelichting

Artikel 2.2 biedt de basis voor de vergunningverlening aan producenten. De minister van Economische Zaken of van Infrastructuur en Milieu verleent, indien door de beoogde producent aan de verplichtingen wordt voldaan, aan ten minste één producent in ieder openbaar lichaam een vergunning voor het produceren van elektriciteit of drinkwater. Deze producent kan zowel elektriciteit als drinkwater produceren en deze producent kan eveneens deel uitmaken van een verticaal geïntegreerd bedrijf waarin ook de distributie van elektriciteit of drinkwater is ondergebracht, maar dat is allemaal niet noodzakelijk. Er kunnen ook meerdere producenten een vergunning krijgen, maar ook deze producenten moeten dan voldoen aan de eisen en verplichtingen die hen op basis van deze wet worden opgelegd. De minister kan voorschriften en voorwaarden verbinden aan de vergunning. Een van deze voorschriften zal inhouden dat wordt bepaald voor welke productiehoeveelheid de producent verantwoordelijk is in het kader van de aan de producent op grond van artikel 2.3

opgedragen taken. Dit voorschrift is met name van belang indien er meerdere producenten op een eiland een vergunning hebben.

Op grond van het derde lid kan de minister aan de vergunning eveneens het voorschrift verbinden dat de verplichting aan de producent oplegt tot het stellen van financiële zekerheid. Dit heeft als doel te waarborgen dat de producent zijn taken krachtens de wet nakomt en de bijvoorbeeld de productie niet zomaar staakt. Daarbij kan worden gedacht aan de volgende vormen van financiële zekerheid: een borgtocht of een bankgarantie en een hypotheek- of pandrecht. Het bedrag waarvoor de financiële zekerheid in stand wordt gehouden is niet hoger dan redelijkerwijs nodig is ter dekking van de kosten voor nakoming van de krachtens de wet na te komen verplichtingen.

§ 2.2 Taken en verplichtingen producent

Artikel 2.3

1. Een producent heeft tot taak om, met inachtneming van de vergunning:
 - a. te zorgen voor betrouwbare productie van goede kwaliteit;
 - b. te waarborgen dat langdurig aan de vraag naar elektriciteit of drinkwater kan worden voldaan. Indien er meerdere producenten zijn aangewezen voorzien zij gezamenlijk in deze vraag en voorziet de producent ten minste in de hoeveelheid die bij de vergunning is bepaald;
 - c. de installaties en materialen die worden gebruikt voor de productie te beheren, te onderhouden en te ontwikkelen op een wijze die de veiligheid, doelmatigheid en betrouwbaarheid van de productie waarborgt, met inachtneming van het milieu of de volksgezondheid.
2. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden nadere regels worden gesteld over de taken, genoemd in het eerste lid, waarbij ten aanzien van drinkwater ten minste regels worden gesteld over:
 - a. de kwaliteit, waaronder minimumkwaliteitseisen aan drinkwater ten aanzien van micro-organismen, parasieten of andere stoffen in hoeveelheden of concentraties die een gevaar kunnen opleveren voor de volksgezondheid;
 - b. de kwaliteitscontrole en rapportage door de producent.

Toelichting

De taken van de producent zijn opgenomen in artikel 2.3. De belangrijkste taak van de producent is om een betrouwbare voorziening te leveren van goede kwaliteit (eerste lid, onderdeel a) en om voldoende te produceren om te voorzien in de totale vraag op het eiland (eerste lid, onderdeel b). Indien er meerdere producenten een vergunning hebben, dan moeten zij gezamenlijk voorzien in de totale vraag van het eiland, en is iedere producent verplicht om ten minste te voorzien in de hoeveelheid elektriciteit of drinkwater die bij de vergunning is vastgesteld.

De taak, genoemd in het eerste lid onder c, houdt in dat de productie-installatie veilig moet zijn en de productie zodanig moet worden ingericht dat de belasting op het milieu wordt beperkt.

Krachtens het tweede lid zullen nadere eisen worden gesteld aan de invulling van deze taken waarbij in ieder geval nadere regels zullen worden gesteld aan de kwaliteit van het te leveren product. Bij drinkwater gaat dat in ieder geval om eisen aan de kwaliteit van het drinkwater en de wijze waarop het kwaliteitssysteem moet zijn ingericht.

Artikel 2.4

1. Een producent is verplicht een afzonderlijke boekhouding te voeren voor zijn wettelijke taken.
2. De afzonderlijke boekhouding bevat:
 - a. een balans en een winst- en verliesrekening;
 - b. een specificatie van de toerekening van de activa en de passiva en de lasten en baten aan de taken, bedoeld in artikel 2.3, waarbij, indien van toepassing, een onderscheid wordt gemaakt in de toerekening aan elektriciteit of drinkwater;
 - c. een toelichting op de gebruikte regels voor de afschrijving.

Toelichting

Artikel 2.4 bepaalt dat de producent een ordelijke boekhouding moet voeren met betrekking tot de productie van elektriciteit en drinkwater. Een producent kan onderdeel zijn van een grotere organisatorische eenheid waarin naast de productie ook andere activiteiten worden ontplooid. Daarnaast kunnen bij de producent zowel elektriciteit als drinkwater worden geproduceerd. De kostenposten die betrekking hebben op meerdere activiteiten dienen op basis van verdeelsleutels toegerekend te worden aan de productie van elektriciteit of drinkwater. Deze toerekening dient op een causale, transparante en consistente wijze te geschieden.

§ 2.3 Tariefregulering producent

Artikel 2.5

1. De Autoriteit Consument en Markt stelt jaarlijks, op voorstel van een producent, de productieprijs vast die deze producent ten hoogste zal berekenen aan de distributeur voor de geproduceerde elektriciteit of voor het geproduceerde drinkwater.
2. De productieprijs voor elektriciteit en drinkwater:
 - a. is gebaseerd op de werkelijke kosten van de productie met inachtneming van een redelijk rendement;
 - b. is opgebouwd uit een gebruiksafhankelijk deel, uitgedrukt in een bedrag in USD per kWh dan wel een bedrag per kubieke meter drinkwater en een gebruiksonafhankelijk deel uitgedrukt in een bedrag in USD.
3. Het gebruiksafhankelijke deel omvat de operationele- en onderhoudslasten en de energiekosten van de productie.
4. Het gebruiksonafhankelijke deel omvat de kapitaalslasten.
5. De Autoriteit Consument en Markt kan besluiten een korting toe te passen op het gebruiksafhankelijke deel ter bevordering van een doelmatige bedrijfsvoering.
6. Indien een producent en de distributeur onderdeel uitmaken van één verticaal geïntegreerd bedrijf, dan vindt op basis van de in het eerste lid bedoelde prijs interne verrekening plaats.
7. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de procedure en de elementen en de wijze van berekening van de tarieven, bedoeld in dit artikel.

Toelichting

De tariefregulering van de producent is opgenomen in artikel 2.5. De ACM stelt op grond van dit artikel, op voorstel van de producent, de prijs vast die een producent ten hoogste mag berekenen aan zijn enige afnemer, de distributeur. Deze prijs zal op grond van paragraaf 3.3 worden doorberekend aan de afnemers. De productieprijs is gebaseerd op de werkelijke kosten die een producent maakt en houdt rekening met een redelijk rendement (cost plus regulering). Voor zowel drinkwater als elektriciteit zal een afzonderlijke prijs worden vastgesteld, waarbij geen kruissubsidiëring is toegestaan. Alle kosten die verband houden met de productie worden in de prijs verdisconteerd.

De productieprijs is opgebouwd uit drie elementen: de operationele- en onderhoudslasten (de x-component), de brandstof- of energiekosten (de y-component) en de kapitaalslasten (de z-component). De eerste twee elementen worden opgenomen in het gebruiksafhankelijke deel van de productieprijs en dit deel zal aan afnemers in rekening worden gebracht via het variabele gebruikstarief, bedoeld in artikel 3.14, tweede lid, onder c. De kapitaalslasten worden opgenomen in het gebruiksonafhankelijke deel van de productieprijs die zal worden opgenomen in de het vaste gebruikstarief. Op deze wijze worden de vaste kosten van de productie in het vaste gebruikstarief altijd betaald.

Het vijfde lid bepaalt dat de ACM een korting kan opleggen op de productieprijs om zo een efficiëntieprikkel te geven aan de producent. Die moet dan om het gewenste rendement te behalen een kostenreductie toepassen.

Bij ministeriële regeling kunnen nadere eisen worden gesteld ten aanzien van onder meer de procedure en de elementen en wijze van berekening van de tarieven. Hierbij kan worden

gedacht aan de uiterste datum waarop de producent een tariefvoorstel moet doen. Vooralsnog bestaat er geen noodzaak tot nadere specificering en is de ministeriële regeling optioneel.

Hoofdstuk 3. Distributie van elektriciteit en drinkwater

§ 3.1 Aanwijzing en inrichting distributeur

Artikel 3.1

Het is verboden zonder een aanwijzing als bedoeld in artikel 3.2 elektriciteit of drinkwater te distribueren.

Toelichting

Dit artikel bepaalt dat de distributie van elektriciteit en drinkwater alleen mag worden uitgevoerd door een aangewezen distributeur, of voor drinkwater op Saba door het aangewezen bedrijf, bedoeld in artikel 3.2, vierde lid. Voor distributie zonder een aanwijzing van Onze Minister kan door de ACM een bestuurlijke boete worden opgelegd. Het is dus ook niet toegestaan om zelf opgewekte elektriciteit via eigen netten te leveren aan derden.

Artikel 3.2

1. Onze Minister wijst voor ieder openbaar lichaam één naamloze vennootschap aan als distributeur. De distributeur:
 - a. beschikt over de benodigde organisatorische, financiële en technische kwaliteiten voor een goede uitvoering van zijn taak;
 - b. kan redelijkerwijs in staat worden geacht de verplichtingen na te komen en de taken uit te voeren, als opgenomen in dit hoofdstuk.
2. Onze Minister kan voorschriften en beperkingen verbinden aan de aanwijzing.
3. Onze Minister kan de aanwijzing intrekken indien de distributeur de verplichtingen niet kan nakomen of de taken niet kan uitvoeren, die bij of krachtens dit hoofdstuk zijn gesteld.
4. Indien in het openbaar lichaam geen drinkwaternet aanwezig is, wijst, in afwijking van het eerste lid, Onze Minister ten minste een bedrijf aan als distributeur dat de taak heeft te voorzien in de distributie van drinkwater via tankauto's, tankschepen of andere transportvoorzieningen, bedoeld in artikel 3.8, tegen een tarief dat wordt vastgesteld overeenkomstig artikel 3.13 en 3.17. De overige artikelen van dit hoofdstuk zijn niet van toepassing.

Toelichting

Artikel 3.2 regelt de aanwijsbevoegdheid van de minister. Deze wijst per openbaar lichaam één naamloze vennootschap aan als distributeur van elektriciteit of water. De distributeur van elektriciteit en drinkwater kan dezelfde rechtspersoon, maar dat is niet noodzakelijk. Aan de aanwijzing kunnen voorschriften en voorwaarden worden verbonden. De aanwijzing geldt voor onbepaalde tijd, maar deze kan worden ingetrokken indien de distributeur zijn taken en verplichtingen niet kan uitvoeren of nakomen.

Op alle eilanden is een elektriciteitsnet aanwezig en dus zal voor alle eilanden een distributeur voor elektriciteit worden aangewezen. Dit is niet het geval voor drinkwater. Op Saba is op korte termijn ook geen drinkwaternet voorzien. Er zullen wel één of meerdere bedrijven worden aangewezen die de taak krijgen om tegen gereguleerde tarieven te voorzien in de distributie van drinkwater via tankauto's, tankschepen of andere transportvoorzieningen, bedoeld in artikel 3.8. Deze bedrijven hoeven niet te voldoen aan de overige eisen die zijn opgenomen in dit hoofdstuk. Het drinkwater dat wordt geleverd door deze bedrijven moet wel voldoen aan de eisen die krachtens artikel 2.3, tweede lid, aan de productie van drinkwater worden gesteld en de bedrijven zijn ook verplicht tegen gereguleerde tarieven de taak te verrichten.

Artikel 3.3

1. Een distributeur beschikt over het eigendom van het door hem beheerde net.
2. De aandelen van een distributeur berusten direct of indirect bij de staat, provincies, gemeenten of de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius of Saba.

Toelichting

Dit artikel bepaalt in het eerste lid dat de distributeur het eigendom moet hebben van het door hem beheerde net. Het tweede lid bepaalt dat de distributeur in publieke handen moet zijn. Als de aandelen van de distributeur in bezit zijn van het openbare lichaam, dan vormt de eilandsraad, bedoeld in artikel 6 van de Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba, de algemene vergadering van aandeelhouders van de distributeur.

Onder indirect berusten als bedoeld in het tweede lid wordt verstaan dat de eigendom van een net of rechten op een net, dan wel aandelen in een distributeur, berusten bij een of meer rechtspersonen waarvan alle aandelen worden gehouden door de staat, provincies, gemeenten of andere openbare lichamen of bij een rechtspersoon die een volledige dochtermaatschappij is van een of meer rechtspersonen waarvan alle aandelen worden gehouden door de staat, provincies, gemeenten of openbare lichamen.

Artikel 3.4

1. De raad van commissarissen van de distributeur bestaat uit maximaal drie leden.
2. Een lid van de raad van commissarissen van de vennootschap wordt niet benoemd dan nadat Onze Minister heeft ingestemd met de benoeming.

Toelichting

Teneinde de kosten voor elektriciteit en drinkwater zo laag mogelijk te houden wordt in artikel 3.4 bepaald dat de interne toezichthouder, de raad van commissarissen, uit maximaal drie personen bestaat. De leden van de raad worden door de aandeelhouder benoemd, maar niet dan nadat Onze Minister heeft ingestemd met de benoeming.

Artikel 3.5

1. De distributeur voert een goed financieel beheer en bezit voldoende eigen vermogen om noodzakelijke investeringen in netten te kunnen doen.
2. De totale schuld gedeeld door de som van de totale schuld en het eigen vermogen inclusief minderheidsbelangen en preferente aandelen is maximaal 0,8.

Toelichting

In dit artikel worden eisen gesteld aan het financieel beheer van een distributeur om hiermee te verzekeren dat een distributeur niet te grote financiële risico's loopt en zodoende altijd zijn wettelijke taken kan uitvoeren. Hierbij gaat het met name om de investeringen die een distributeur moet doen in zijn netten om deze in werking te hebben, te onderhouden, te vernieuwen en uit te breiden. Het criterium, opgenomen in het tweede lid, regelt de verhouding tussen vreemd vermogen en het totaal vermogen. Dat wil zeggen hoe de totale schulden zich verhouden tot de totale waarde van het bedrijf. Er wordt bepaald dat een distributeur over ten minste 20% eigen vermogen dient te beschikken.

Er dient voldoende buffer te zijn om incidentele verliezen op te vangen. Met totale schuld wordt bedoeld de schulden aan verschafters van vreemd vermogen zoals die blijken uit de balans van de distributeur. Dit in tegenstelling tot het eigen vermogen, dat komt van de verschafters van eigen vermogen. Het onderscheid tussen vreemd en eigen vermogen is in het algemeen duidelijk, alhoewel er verschillende vreemd vermogensproducten zijn die karaktereigenschappen van eigen vermogen hebben, zoals converteerbare obligatieleningen. De accountant van de distributeur toetst echter de karakteristieken van dit soort producten als onderdeel van zijn jaarlijkse accountantscontrole en waarborgt hierdoor de juiste categorisering van deze producten. De totale kapitalisatie is de optelling van eigen en vreemd vermogen, in totaliteit derhalve al het vermogen. Dit is inclusief de kortlopende

schulden, al dan niet rentedragend en de voorzieningen. Wat betreft het dividend geldt dat het voorgestelde dividend nog in mindering dient te worden gebracht op het eigen vermogen van de distributeur. De distributeur voegt jaarlijks, op grond van artikel 3.12, vijfde lid, bij zijn jaarrekening een overzicht waaruit blijkt dat hij voldoet aan deze ratio.

§ 3.2 Taken en verplichtingen distributeur

Artikel 3.6

1. De distributeur heeft tot taak:

- a. te waarborgen dat het net op de lange termijn kan voldoen aan een redelijke vraag naar het transport van elektriciteit of drinkwater en dit transport uit te voeren;
- b. zijn net te beheren, te onderhouden en te ontwikkelen op een wijze die de veiligheid, betrouwbaarheid en doelmatigheid van zijn net waarborgt, met inachtneming van het milieu of volksgezondheid;
- c. afnemers te voorzien van een aansluiting op het net, indien dit bedrijfseconomisch verantwoord is;
- d. zorg te dragen voor het installeren van een meetinrichting en voor het beheer en onderhoud van de meetinrichting bij afnemers.

2. In aanvulling op het eerste lid heeft de distributeur tot taak:

- a. zorg te dragen voor een betrouwbare levering van elektriciteit of drinkwater met inachtneming van een goede kwaliteit van dienstverlening;
- b. de afgenomen hoeveelheid elektriciteit of drinkwater te meten;
- c. de afnemers ten minste eenmaal per jaar een volledige en voldoende gespecificeerde nota met betrekking tot de door hem geleverde diensten te verstrekken;
- d. redelijke algemene voorwaarden voor de levering op te stellen;
- e. de afnemers op toereikende wijze in kennis te stellen van elke wijziging van de tarieven voor distributie van elektriciteit en drinkwater en van elk voornemen tot wijziging van de voorwaarden.

Toelichting

In dit artikel zijn de taken opgenomen van de distributeur. In het eerste lid zijn de taken opgenomen die verband houden met de transportfunctie die de distributeur heeft. In het tweede lid de taken die verband houden met de leveringsfunctie. De taken, bedoeld in het eerste lid, onder a en b houden sterk verband met elkaar en bepalen dat de distributeur moet kunnen voorzien in de vraag naar transport en dat hij daartoe zijn netten moet beheren, onderhouden en ontwikkelen op een veilige wijze en met inachtneming van het milieu. Een groot deel van de kosten die een distributeur maakt zijn verbonden aan deze taken.

In het eerste lid, onder c, is de verplichting opgenomen voor de distributeur om afnemers te voorzien van een aansluiting op het net, indien dit bedrijfseconomisch verantwoord is. De kosten die verband houden met het verrichten van de aansluiting worden éénmalig individueel in rekening gebracht op grond van artikel 3.15. De tarieven zijn voor alle vergelijkbare aansluitingen met een lengte tot 50 meter identiek. Voor verbindingen die langer zijn dan 50 m. wordt per meter een additionele prijs vastgesteld.

In het eerste lid, onder d, is de taak opgenomen om bij alle afnemers een meter te installeren en deze meter te beheren en te onderhouden. De kosten voor installatie, beheer en onderhoud van een meter worden opgenomen in het vaste gebruikstarief en dus niet individueel in rekening gebracht, tenzij de meter moedwillig is beschadigd door de afnemer.

Het tweede lid bepaalt onder a dat de distributeur elektriciteit of drinkwater moet leveren van goede kwaliteit. Naast de producent heeft dus ook de distributeur de verplichting om de kwaliteit van het geleverde product te waarborgen. Nadere eisen kunnen worden opgenomen in de algemene maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 3.9.

In het kader van de leveringsfunctie heeft de distributeur tevens tot taak om redelijke voorwaarden op te stellen, ten minste één maal per jaar een voldoende gespecificeerde nota te verstrekken en afnemers op de hoogte te stellen van de tarieven.

Artikel 3.7

1. De distributeur onthoudt zich van discriminatie tussen afnemers of categorieën afnemers.
2. De distributeur die bij de uitvoering van zijn taak de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden, is verplicht tot geheimhouding van die gegevens, behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot mededeling verplicht, of uit zijn taak de noodzaak tot mededeling voortvloeit.

Artikel 3.8

Indien een aansluiting op het drinkwaternet bedrijfseconomisch onverantwoord is, heeft een distributeur tot taak om, op verzoek van een afnemer, het transport van drinkwater uit te voeren via tankauto's, tankschepen of andere transportvoorzieningen, tenzij hij voor het gevraagde transport redelijkerwijs geen capaciteit ter beschikking heeft.

Toelichting

In dit artikel is beschreven dat een distributeur tot taak heeft om door middel van tankauto's of andere transportmiddelen afnemers die geen aansluiting op het drinkwaternet kunnen krijgen te voorzien van drinkwater. Deze taak kan ook worden uitgevoerd door een bedrijf dat door de minister krachtens artikel 3.2, vierde lid, is aangewezen indien er helemaal geen drinkwaternet op het eiland aanwezig is.

Artikel 3.9

Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden nadere regels gesteld over de taken, genoemd in artikel 3.6 en artikel 3.8 waarbij ten aanzien van drinkwater ten minste regels worden gesteld over:

- a. het waarborgen van de kwaliteitseisen gesteld krachtens artikel 2.3, tweede lid, onderdeel a, bij levering;
- b. de kwaliteitscontrole en rapportage door de distributeur.

Toelichting

Dit artikel biedt de basis om bij of krachtens algemene maatregel van bestuur nadere eisen te stellen aan de taken die staan beschreven in de artikelen 3.8 en 3.9, waarbij in ieder geval nadere regels zullen worden gesteld aan de kwaliteit van het te leveren drinkwater.

Artikel 3.10

1. De distributeur stelt al hetgeen redelijkerwijs in zijn vermogen ligt in het werk om afsluiting dan wel onderbreking van de distributie van elektriciteit of drinkwater te voorkomen, of indien een onderbreking optreedt, deze zo snel mogelijk te verhelpen.
2. De distributeur stelt een afnemer ten minste drie dagen van tevoren op de hoogte van door hem geplande werkzaamheden waarbij de distributie moet worden onderbroken.
3. Bij ministeriële regeling worden regels gesteld over het beëindigen van de distributie elektriciteit of drinkwater, alsmede over preventieve maatregelen om beëindiging zoveel mogelijk te voorkomen.

Toelichting

artikel 3.10 heeft tot doel afsluiting van afnemers van elektriciteit en drinkwater te voorkomen en onderbrekingen tot het uiterste te beperken. Het kan noodzakelijk zijn om

bijvoorbeeld ten behoeve van uitbreidingen of reparaties van het net de distributie van elektriciteit of drinkwater te onderbreken, maar indien dit voorzien is, dan bepaalt het tweede lid dat afnemers hiervan ten minste drie dagen van tevoren door de distributeur op de hoogte dienen te worden gesteld. Indien er onvoorziene onderbrekingen, storingen, zijn, dan is artikel 3.11 van toepassing.

Ten aanzien van het afsluitbeleid is in het derde lid voorzien in een ministeriële regeling waarin regels worden gesteld over het beëindigen van de distributie aan afnemers, alsmede over preventieve maatregelen om de afsluiting zoveel mogelijk te voorkomen. De preventieve maatregelen kunnen onder meer inhouden het voeren van overleg met en het verschaffen van gegevens aan betrokken instanties. Daarnaast heeft de regeling tot doel om het oplopen van betalingsachterstanden bij afnemers te voorkomen. Deze regeling heeft daarmee tevens een signaalfunctie, omdat betalingsachterstanden op de rekening een indicator kunnen zijn van een bredere schuldenproblematiek bij de afnemer. In de regeling zal worden opgenomen dat afnemers enkel mogen worden afgesloten wanneer het in de regeling beschreven proces doorlopen is.

Artikel 3.11

1. De distributeur voorziet in een transparante, eenvoudige en goedkope procedure:
 - a. voor het melden van storingen en
 - b. voor de behandeling van klachten van afnemers.
2. De distributeur registreert van de gemelde storing de datum en het tijdstip van het begin van de onderbrekingen, de duur van de onderbrekingen, de locatie, aard en oorzaak van de onderbrekingen alsmede het aantal getroffen afnemers.
3. Bij ministeriële regeling wordt de hoogte vastgesteld van de compensatie bij een ernstige storing in de levering, die voor storingen van verschillende tijdsduur, verschillend kan worden vastgesteld en wordt invulling gegeven aan het begrip ernstige storing.
4. De in het eerste lid, onder b, bedoelde procedure voorziet er in dat:
 - a. de behandeling van de klacht geschiedt door een persoon die niet bij de gedraging waarop de klacht betrekking heeft, betrokken is geweest,
 - b. de klager schriftelijk en gemotiveerd in kennis wordt gesteld van de bevindingen naar aanleiding van de klacht en van de conclusies die daaraan worden verbonden en
 - c. de klacht zo spoedig mogelijk doch uiterlijk binnen acht weken na dagtekening wordt afgehandeld.

Toelichting

De distributeur voorziet in een procedure voor het melden van storingen en voor het indienen van klachten. Het tweede lid bepaalt dat een distributeur een storingsregistratie moet bijhouden. Indien er een ernstige storing plaatsvindt, zal de distributeur een vergoeding uitkeren. Om te kunnen bepalen wanneer een compensatie moet worden verstrekt, dient de distributeur vast te (kunnen) stellen wanneer een storing heeft plaatsgevonden, hoe lang deze heeft geduurd en welke verbruikers hierdoor getroffen zijn. Bij de ministeriële regeling uit het derde lid wordt bepaald in welke gevallen er een compensatie moet worden gegeven en hoe hoog deze compensatie is.

Op grond van het vierde lid dient de distributeur in staat te zijn klachten en geschillen op een adequate wijze te behandelen.

Artikel 3.12

1. De distributeur is verplicht een afzonderlijke boekhouding te voeren voor zijn wettelijke taken.
2. De boekhouding van de distributeur bevat betrouwbare en op een inzichtelijke wijze vormgegeven informatie over de integrale kosten en opbrengsten die verband houden met de distributie van elektriciteit of drinkwater.

3. Het toerekenen van kosten aan activiteiten die verband houden met de distributie van elektriciteit of drinkwater geschiedt in overeenstemming met het daadwerkelijk gebruik van financiële of andere middelen voor die activiteiten.
4. In de toelichting op de jaarrekening wordt ieder bedrijf waarmee de distributeur een overeenkomst heeft gesloten waarvan de opbrengst of de kosten een bedrag van USD 100.000 te boven gaat, vermeld.
5. De distributeur voegt jaarlijks bij zijn afzonderlijke boekhouding een overzicht waaruit blijkt dat hij voldoet aan de in artikel 3.5, tweede lid, gestelde eis.
6. De distributeur legt zijn jaarrekening voor een ieder ter inzage op het kantoor van zijn hoofdvestiging.
7. Titel 5, Afdeling 4, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek BES is van toepassing op een distributeur.

Toelichting

Dit artikel bevat regels met betrekking tot de inrichting van de boekhouding en de jaarrekening van de distributeur. Doel van deze bepaling is het transparant maken van de financiële stromen en het faciliteren van toezicht door de ACM. De toezichthouder dient in staat te zijn voldoende inzicht te krijgen in de bedrijfsvoering en financiële gegevens van de vergunninghouders. De distributeur houdt, indien sprake is van zowel de distributie van elektriciteit als van drinkwater, voor elk van deze onderdelen een afzonderlijke boekhouding bij.

Het vierde lid bepaalt dat van de distributeur wordt verwacht dat hij in de toelichting op de jaarrekening ieder bedrijf vermeldt waarmee hij een overeenkomst heeft gesloten die de waarde van USD 100.000 te boven gaat.

Het vijfde lid betreft de rapportageverplichting die samenhangt met de eisen aan het financieel beheer die zijn opgenomen in artikel 3.5.

In Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek BES is voorzien in een regeling omtrent de jaarrekening bij de grote vennootschap. Voor een vennootschap die voldoet aan elk van de in artikel 119 van die wet opgenomen criteria, is Titel 5, Afdeling 4 van toepassing. Die criteria zien onder meer op het aantal medewerkers en de omzet van het bedrijf. Het zevende lid van artikel 3.12 bepaalt dat indien niet aan deze criteria wordt voldaan, de artikelen uit de betreffende afdeling toch van toepassing zijn op de distributiebedrijven. Een bepaling die daardoor van toepassing wordt, is artikel 121, waarin wordt geregeld dat een externe deskundige de jaarrekening moet controleren en daar een schriftelijke verklaring over moet afgeven.

§ 3.3 Tariefregulering distributeur

Artikel 3.13

1. De Autoriteit Consument en Markt stelt jaarlijks, op voorstel van de distributeur, de tarieven vast die een distributeur zal berekenen aan de afnemers voor de distributie van elektriciteit of water, welke tarieven kunnen verschillende voor verschillende categorieën afnemers.
2. Er worden vier tarieven onderscheiden:
 - a. aansluittarief;
 - b. vast gebruikstarief;
 - c. variabel gebruikstarief;
 - d. wegtransporttarief voor drinkwater.
3. De tarieven zijn niet-discriminerend, transparant en gebaseerd op de werkelijke kosten met inachtneming van een redelijk rendement.
4. De Autoriteit Consument en Markt kan besluiten een korting toe te passen ter bevordering van een doelmatige bedrijfsvoering.
5. De tarieven treden in werking op een door de Autoriteit Consument en Markt te bepalen datum en gelden tot 1 januari van het jaar volgend op de datum van inwerkingtreding van het besluit tot vaststelling van de tarieven.

6. Indien op 1 januari de tarieven voor dat jaar nog niet zijn vastgesteld, gelden de laatst vastgestelde tarieven tot de datum van inwerkingtreding van het besluit tot vaststelling van de tarieven voor het volgende jaar.

7. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de procedure en de elementen en wijze van berekening van de tarieven, bedoeld in dit artikel.

Toelichting

Dit artikel biedt de basis voor de tariefregulering van de distributeur. Jaarlijks zal de ACM, op voorstel van de distributeur, de tarieven vaststellen die de distributeur zal berekenen voor de distributie van elektriciteit of drinkwater. Er worden vier tarieven onderscheiden. Dat wil niet zeggen dat er maar vier tarieven zijn, want binnen elk tarief kunnen voor verschillende categorieën van afnemers verschillende tarieven worden vastgesteld. Zo wordt bij het aansluittarief voor iedere aansluitcapaciteit een ander tarief in rekening gebracht.

De tarieven zijn niet-discriminerend, transparant en gebaseerd op de werkelijke kosten, ofwel kostengeoriënteerd. Daarmee wordt bedoeld dat de tarieven dienen ter dekking van de kosten die de distributeur moet maken ten behoeve van een afnemer. Dit betekent uiteraard niet dat vervolgens voor elke individuele afnemer de precieze kosten worden vastgesteld die een distributeur voor hem maakt.

De tarieven worden gereguleerd op basis van een cost-plus-principe. De werkelijke kosten, inclusief een redelijk rendement bepalen de hoogte van de tarieven. Indien deze werkelijk kosten naar het oordeel van de ACM te hoog zijn, kan zij bij besluit een korting opleggen ter bevordering van een doelmatige bedrijfsvoering. Dat wordt geregeld in het vierde lid.

De door de ACM vastgestelde tarieven gelden in principe voor één jaar, maar indien de tarieven voor het jaar erop niet zijn vastgesteld blijven de oude tarieven van kracht tot het moment dat de nieuwe tarieven bij besluit zijn vastgesteld. Tegen het tariefbesluit van de ACM staat bezwaar en beroep open.

Artikel 3.14

1. Het aansluittarief verdisconteert de kosten die verband houden met de taak, bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, onderdeel c.
2. Het aansluittarief wordt eenmalig in rekening gebracht bij iedere afnemer die door de distributeur wordt aangesloten op een net.
3. De hoogte van het aansluittarief is afhankelijk van de grootte van de aansluitcapaciteit en indien de lengte van de verbinding groter is dan 50 meter van de lengte van de verbinding, en wordt uitgedrukt in een vast bedrag.

Toelichting

In het aansluittarief worden de kosten verdisconteerd die verband houden met het eenmalig aansluiten van een afnemer op een net. De aansluittarieven verschillen naar rato van de grootte van de aansluitcapaciteit en zijn voor alle afnemers met dezelfde aansluitcapaciteit voor een verbinding tot 50 m. identiek. Indien de lengte van de verbinding tussen een installatie en het net langer is dan 50 m. dan wordt het aansluittarief hoger. Per meter zal een additioneel tarief worden vastgesteld.

Artikel 3.15

1. Het vaste gebruikstarief verdisconteert de kosten die verband houden met de taken, bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, onderdelen a, b en d en het gebruiksonafhankelijke deel van de productieprij, bedoeld in artikel 2.5, vierde lid.
2. Het vaste gebruikstarief wordt in rekening gebracht bij iedere afnemer die elektriciteit of drinkwater ontvangt op een aansluiting en bij ieder afnemer die elektriciteit invoedt op het net.
3. De hoogte van het vaste gebruikstarief is afhankelijk van de grootte van de aansluitcapaciteit, wordt berekend per aansluiting en wordt uitgedrukt in een vast bedrag in USD.
4. In afwijking van artikel 3.13, derde lid, kan voor bepaalde categorieën afnemers een lager vast gebruikstarief worden vastgesteld. Bij ministeriële regeling kan worden bepaald dat voor afnemers

met een lage aansluitcapaciteit een korting wordt gegeven op het vaste gebruikstarief, waarbij in de regeling het kortingspercentage wordt vastgesteld.

Toelichting

In het vaste gebruikstarief worden grofweg de kosten die verband houden met het transport (investeringen in netten, reparaties, etc.), de kosten die verband houden met het installeren en beheren van de meters en de kapitaalslasten van de centrale productie verdisconteerd. De hoogte van het tarief is gebruiksonafhankelijk. De kosten die in het vaste gebruikstarief worden gemaakt houden verband met de piekvraag van een afnemer. Zowel het opgestelde vermogen, als de netten zijn gedimensioneerd op het maximale verbruik van een individuele afnemer. Dit zou kunnen worden vormgegeven door een capaciteitstarief. Dat sluit beter aan bij het kostenveroorzakingsbeginsel; een persoon die ook maar een keer per jaar toch zijn volledige aansluitwaarde benut, heeft een net nodig dat die vraag aankan. (Er wordt nader onderzoek verricht naar de uitwerking van dit tarief voor de categorieën afnemers; zie hiervoor ook het algemeen deel van de memorie van toelichting)
Het vierde lid bepaalt dat bij ministeriele regeling kan worden bepaald dat voor bepaalde afnemers met kleine aansluitingen (- een lage piekvraag) een korting kan worden gegeven op het capaciteitstarief.

Artikel 3.16

1. Het variabele gebruikstarief verdisconteert de kosten die verband houden met de taken, bedoeld in artikel 3.6, tweede lid, en 3.9 tot en met 3.12 en het gebruiksfhankelijke deel van de productieprijs, bedoeld in artikel 2.5, derde lid.
2. Het variabele gebruikstarief wordt per geleverde kWh of kubieke meter water in rekening gebracht bij iedere afnemer die elektriciteit of drinkwater ontvangt op een aansluiting.
3. Het variabele gebruikstarief wordt uitgedrukt in een bedrag per kWh of per kubieke meter water.

Toelichting

In het variabele gebruikstarief zitten alle kosten die verband houden met de leveringsfunctie van de distributeur en de gebruiksfhankelijke productieprijs. Per geleverde kWh of kubieke meter drinkwater wordt deze prijs door afnemers betaald.

Artikel 3.17

1. Het wegtransporttarief verdisconteert de kosten die verband houden met de taken, bedoeld in artikel 3.8 en wordt verhoogd met de productieprijs, bedoeld in artikel 2.5, tweede lid.
2. Het wegtransporttarief wordt in rekening gebracht bij iedere afnemer die water ontvangt via een transportmiddel als bedoeld in artikel 3.8.
3. Het wegtransporttarief wordt uitgedrukt in een bedrag in USD per kubieke meter water.

Toelichting

Het wegtransporttarief omvat de kosten die voor de distributie van drinkwater via tankauto worden gemaakt en wordt vermeerderd met de gehele productieprijs van drinkwater. Omdat afnemers van drinkwater dat via een tankauto wordt geleverd geen aansluiting op het net hebben, betalen zij ook geen vast gebruikstarief en dus betalen zij niet mee aan de gebruiksfhankelijke productieprijs. Het tarief wordt uitgedrukt in een bedrag in USD per kubieke meter.

Hoofdstuk 4. Bijzondere bepalingen ten aanzien van elektriciteit en drinkwater

§ 4.1 Teruglevering van hernieuwbare elektriciteit door afnemers

Artikel 4.1

1. Voor afnemers met een aansluiting kleiner dan $3 * 36A$ die hernieuwbare elektriciteit invoeden op het net, berekent de distributeur de meterstand ten behoeve van de facturering en inning van het variabele gebruikstarief door de aan het net onttrokken elektriciteit te verminderen met de op het net ingevoede elektriciteit.
2. Indien de hoeveelheid op het net ingevoede elektriciteit in een kalenderjaar groter is dan de aan het net onttrokken elektriciteit ontvangt de afnemer, bedoeld in het eerste lid, voor het meerdere geen vergoeding.

Toelichting

Dit artikel heeft betrekking op de verrekening van de hoeveelheid elektriciteit die door kleinverbruikers (afnemers met een aansluiting met een doorlaatwaarde die kleiner is dan $3*36A$) op het net wordt ingevoed met de hoeveelheid elektriciteit die aan het net wordt onttrokken. Afnemers kunnen hun verbruik salderen. Hierbij moet worden opgemerkt dat het bij de verrekening gaat om hetgeen op één aansluiting plaatsvindt, omdat het begrip afnemer ziet op hetgeen zich fysiek achter de aansluiting afspeelt en niet op de juridische entiteit, bijvoorbeeld een natuurlijk persoon of rechtspersoon, die is aangesloten op het net. Hierdoor kan de natuurlijk persoon of rechtspersoon niet zijn verbruik en productie op zijn verschillende aansluitingen met elkaar verrekenen. Bij het opstellen van de jaarlijkse facturering voor het variabele gebruikstarief komt de saldering tot uiting. Het tweede lid bepaalt dat de distributeur geen vergoeding betaalt voor de hoeveelheid hernieuwbare elektriciteit die de kleinverbruiker netto op het net invoedt. Hiermee wordt beoogd dat afnemers hun geïnstalleerd vermogen dimensioneren op hun eigen verbruik.

Artikel 4.2

1. Voor afnemers met een aansluiting groter dan of gelijk aan $3 * 36A$ die hernieuwbare elektriciteit invoeden op het net, factureert en int de distributeur het variabele gebruikstarief op basis van de aan het net onttrokken elektriciteit.
2. Voor op het net ingevoede elektriciteit kan in onderhandeling tussen de distributeur en de afnemer een terugleververgoeding worden vastgesteld die ten minste nul USD per kWh bedraagt en maximaal het variabele gebruikstarief, bedoeld in artikel 3.13, tweede lid, onderdeel c.
3. Indien de hoeveelheid op het net ingevoede elektriciteit in een kalenderjaar groter is dan de aan het net onttrokken elektriciteit, ontvangt de afnemer, bedoeld in het eerste lid, voor het meerdere geen vergoeding.
4. De distributeur heeft, in aanvulling op artikel 3.6, eerste lid, onder b en c, tot taak om bij een afnemer als bedoeld in het eerste lid, voor rekening van de afnemer, een meetinrichting te installeren die het actuele elektriciteitsverbruik kan weergeven en die informatie kan geven over de tijd waarin sprake was van daadwerkelijk verbruik of van invoeding.

Toelichting

Voor grootverbruikers (afnemers met een aansluiting met een doorlaatwaarde die groter is dan of gelijk is aan $3*36A$) geldt de salderingsregeling van 4.1, eerste lid, niet. De grootverbruikers betalen, naast het vaste gebruikstarief (capaciteitstarief), het variabele gebruikstarief voor de aan het net onttrokken elektriciteit. Voor op het net ingevoede elektriciteit ontvangen ze een vergoeding die na onderhandeling met de distributeur tot stand komt. Deze vergoeding kan ten minste 0 USD bedragen (geen vergoeding) en maximaal de hoogte van het variabele gebruikstarief - het equivalent van salderen. Ook indien de terugleververgoeding wordt vastgesteld op 0 USD kan het voor grote afnemers rendabel zijn om zelf hernieuwbare elektriciteit op te wekken. Dit is het geval als op het moment van opwekking het verbruik ten minste even groot is. Indien het totale verbruik van de afnemer kleiner is dan zijn opwekking, dan betaalt de distributeur voor het meerdere geen vergoeding. Het vierde lid van dit artikel bepaalt dat indien een grootverbruiker hernieuwbare elektriciteit wil gaan opwekken, de distributeur op kosten van de grootverbruiker een meter moet installeren die zowel de invoeding als de afname afzonderlijk kan registreren. Een dergelijke meter is noodzakelijk ter uitvoering van het eerste en tweede lid.

§ 4.2 Cisternen

Artikel 4.3

1. Degene die geen drinkwater afneemt via een drinkwaternet kan een voorziening voor de winning van water voor eigen gebruik, dat is bestemd voor drinken, koken of voedselbereiding, oprichten, beheren en benutten.
2. De voorziening en het door die voorziening te leveren water voldoen aan bij of krachtens algemene maatregel van bestuur gestelde regels. Deze regels voorzien ten minste in:
 - a. minimumkwaliteitseisen;
 - b. maatregelen om de verontreiniging van water te voorkomen of te beperken;
 - c. technische eisen aan de voorziening;
 - d. voorschriften ten aanzien van gebruik en onderhoud; en
 - e. een meldingsplicht voor de eigenaar of beheerder van de voorziening.

Toelichting

Dit artikel reguleert de eigen drinkwatervoorziening van huishoudens. Met name op Saba, maar ook op delen van Sint Eustatius en Bonaire, vangen huishoudens regenwater op in een cisterne onder hun huis. Het opgevangen regenwater wordt onder andere gebruikt voor drinkwater. Het is een belangrijk deel van de watervoorziening op plekken waar geen drinkwaternet ligt. Wel worden nadere eisen gesteld aan de voorziening en het drinkwater. Het gaat om het installeren van een filter en het op een juiste manier afdekken van de watertank om micro-organismen en schadelijke stoffen in het drinkwater te voorkomen. De voorziening is nadrukkelijk bedoeld voor eigen gebruik en mag niet voor commerciële doeleinden worden uitgebaat.

§ 4.3 Overige bepalingen

Artikel 4.4

Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld aan een installatie voor drinkwater van een afnemer.

Toelichting

In dit artikel wordt een delegatiegrondslag voorgesteld om regels te stellen aan de installatie van de afnemer van drinkwater. Het gaat hier om het samenhangend geheel van leidingen, fittingen en meters voor de distributie van drinkwater binnen één gebouw of een aantal in elkaars directe nabijheid liggende en door dat leidingnet met elkaar verbonden gebouwen, die de verbinding vormt tussen een eigen watervoorziening, een drinkwaternet of andere aangesloten tappunten. Concreet gaat dat over leidingen binnen huizen, campings of hotels (bestaande uit meerdere gebouwen). Het is belangrijk dat deze interne installatie geen gevaar oplevert voor de volksgezondheid bijvoorbeeld vanwege de materiaalkeuze of de staat van onderhoud, maar ook dat meetinstallaties op orde zijn.

Hoofdstuk 5. Subsidiëring

Artikel 5.1

1. Onze Minister kan per boekjaar subsidie verlenen aan een aangewezen distributeur, bedoeld in artikel 3.2, met als doel een deel van de kosten te dekken die worden verdisconteerd in het vaste gebruikstarief en het wegtransporttarief, teneinde deze tarieven die in rekening worden gebracht bij afnemers te verminderen.
2. In de subsidiebeschikking worden regels gesteld over:
 - a. het bedrag van de subsidie dan wel de wijze waarop dit bedrag wordt bepaald;
 - b. de voorwaarden waaronder de subsidie wordt verleend;
 - c. de verplichtingen voor de subsidie-ontvanger;

- d. de betaling van de subsidie en het verlenen van voorschotten;
- e. de vaststelling van de subsidie;
- f. intrekking en wijziging van de subsidieverlening of -vaststelling;
- g. de afbouw en evaluatie van de subsidie.

3. Afdeling 4.2.8. van de Algemene wet bestuursrecht is van overeenkomstige toepassing.

Toelichting

Dit artikel biedt de basis voor de verlening van subsidies aan distributeurs op de eilanden als aangegeven in het algemeen deel van de memorie van toelichting. Het doel van de subsidie is om de kosten te mitigeren die in de tarieven worden verdisconteerd. Per jaar zal in de beschikking de hoogte van de subsidie worden bepaald en de wijze waarop aan de subsidie uitvoering zal worden gegeven. De subsidie kent een afbouw. In de eerste 5 jaar zal het subsidiebedrag telkens met 10% afnemen, waarna het subsidie-instrument zal worden geëvalueerd.

Hoofdstuk 6. Toezicht en handhaving

§ 1. Bevoegdheden van Onze Minister

Artikel 6.1

1. Indien Onze Minister vaststelt dat een producent of een distributeur niet in staat is zijn taken uit te voeren of zijn verplichtingen na te komen, kan hij de producent of de distributeur opdragen voorzieningen of maatregelen te treffen, waaronder het staken van de productie of de distributie.
2. Onze Minister is bevoegd tot toepassing van een last onder bestuursdwang ter handhaving van een opdracht als bedoeld in het eerste lid.
3. Onze Minister kan in het belang van een ononderbroken drinkwatervoorziening en de volksgezondheid geheel of gedeeltelijk voorzien in faciliteiten, middelen en bijstand die noodzakelijk zijn voor het uitvoeren van het bepaalde bij of krachtens deze wet.
4. Onze Minister kan van een producent, een distributeur of een afnemer de gegevens en inlichtingen verlangen die hij nodig heeft voor de uitvoering van de bepalingen, gesteld bij of krachtens deze wet.

Toelichting

Dit artikel regelt de bevoegdheden van de minister bij problemen bij de productie of distributie van elektriciteit- of drinkwater. In het eerste en tweede lid wordt voorgesteld om de minister bevoegdheden te geven om een producent of distributeur te bewegen aan een snelle en goede oplossing te werken bij het niet nakomen van de verplichtingen die volgen uit deze wet. Hieronder valt te bevoegdheid om de drinkwatertoevoer tijdelijk stil te leggen indien het drinkwater niet aan de minimumkwaliteitseisen voldoet. Bij het stilleggen van de toevoer of wanneer er bijvoorbeeld sprake is van overmacht (gesprongen leiding) kan op grond van het vierde lid de Minister van Infrastructuur en Milieu voorzieningen treffen om drinkwater naar het betreffende eiland aan te laten voeren.

Bij het bovenstaande is het belangrijk dat de producent en distributeur contact hebben met de minister de aard en de duur van de problemen. Daarom regelt het vijfde lid de plicht van de distributeur of producent om de minister desgevraagd informatie te verschaffen.

Artikel 6.2

Onze Minister zendt het bestuurscollege, bedoeld in artikel 36 van de Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba die het aangaat een afschrift van:

- a. een beschikking voor een vergunning of aanwijzing als bedoeld in respectievelijk artikel 2.2, eerste lid of 3.2, eerste lid;
- b. een beschikking tot intrekking van een vergunning of aanwijzing als bedoeld in respectievelijk artikel 2.2, vijfde lid of 3.2, derde lid;

- c. een beschikking als bedoeld in artikel 6.1, tweede lid, of tot intrekking van een zodanige beschikking; of
- d. een beschikking als bedoeld in artikel 6.1, derde lid.

Toelichting

In dit artikel wordt geregeld dat de minister een afschrift zendt aan het betrokken bestuurscollege van een beschikking tot oplegging van een last onder bestuursdwang, een last onder dwangsom of tot intrekking van die beschikkingen dan wel van de beschikking tot intrekking van een aanwijzing van een producent of distributeur of het stopzetten van de toevoer van drinkwater in verband met gevaar voor de volksgezondheid. Op deze manier blijft het lokaal bestuur op de hoogte van ernstige ingrepen in het kader van de handhaving van een goede elektriciteit- en drinkwatervoorziening.

§ 2. Bevoegdheden van de Autoriteit Consument en Markt

Artikel 6.3

1. De Autoriteit Consument en Markt is belast met taken ter uitvoering van het bepaalde bij of krachtens deze wet.
2. Hoofdstuk 5 van de Algemene wet bestuursrecht is van overeenkomstige toepassing op de aangewezen ambtenaren, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat in artikel 5.16a van eerstgenoemde wet voor "identiteitsbewijs als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de identificatieplicht" wordt gelezen: identiteitsdocument als bedoeld in artikel 2 van de Wet identificatieplicht BES.
3. De Autoriteit Consument en Markt kan in geval van overtreding van het bepaalde bij of krachtens deze wet de overtreder een last onder bestuursdwang of een last onder dwangsom opleggen.
4. De Autoriteit Consument en Markt kan in geval van overtreding van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 2.1, 2.3, 3.1, 3.6, 3.7, 3.8, 3.9, 3.13, 4.1 en 4.2 per overtreding een bestuurlijke boete opleggen van ten hoogste USD 100 000.

Toelichting

Dit artikel regelt de bevoegdheden van de ACM. Deze bevoegdheden strekken zich uit over het economisch reguleren van de tarieven, de financiële huishouding en de financiële verslaglegging van aangewezen producenten of distributeurs van elektriciteit of drinkwater. Zonder een goed instrumentarium is toezicht en handhaving onmogelijk. Hoewel het uitgangspunt van artikel 3 van de Invoeringswet BES is om zo weinig mogelijk van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) van toepassing te verklaren, wordt in dit artikel hoofdstuk 5 van toepassing verklaard. Het Nederlands-Antilliaanse recht kent zoals eerder opgemerkt geen algemene regels op dit vlak, in tegenstelling tot de Awb. De van toepassing verklaring van hoofdstuk 5 is doelmatiger dan het uitschrijven van de bepalingen voor deze specifieke situatie. Daarbij speelt ook dat de ACM werkt volgens de procedures van de Awb. Het zou daarom onlogisch zijn om in deze wet een nieuw systeem van toezicht en handhaving op te zetten, terwijl er een bruikbaar en werkbaar systeem voorhanden is. Daarom worden de regelingen met betrekking tot toezicht op de naleving, bestuursdwang en dwangsom uit de Awb van toepassing verklaard op de ACM. Daarbij wordt nog opgemerkt dat een bestuursorgaan op grond van artikel 5:31 van de Awb in spoedeisende gevallen kan besluiten dat bestuursdwang kan worden toegepast zonder last. Indien die situatie zo spoedeisend is, kan direct bestuursdwang worden toegepast, maar wordt zo spoedig mogelijk nadien het betreffende besluit bekendgemaakt.

Artikel 6.4

1. Een afnemer die een geschil heeft met een distributeur over de wijze waarop deze zijn taken en bevoegdheden op grond van deze wet uitoefent, dan wel aan zijn verplichtingen op grond van deze

wet voldoet, kan, indien de klachtprocedure, bedoeld in artikel 3.11 is doorlopen, een klacht indienen bij de Autoriteit Consument en Markt.

2. De Autoriteit Consument en Markt beslist op een klacht binnen twee maanden na ontvangst van de klacht. De Autoriteit Consument en Markt kan deze termijn met twee maanden verlengen als zij aanvullende gegevens van de indiener van de klacht of van de distributeur nodig heeft. Indien de klager daarmee instemt, is verdere verlenging mogelijk.

3. De beslissing van de Autoriteit Consument en Markt is bindend.

4. Het indienen van een klacht, bedoeld in het eerste lid, laat onverlet elke mogelijkheid voor de desbetreffende partij een hem ter beschikking staand rechtsmiddel aan te wenden.

Toelichting

artikel 6.4 voorziet in een regeling tot beslechting van geschillen tussen afnemers en de distributeur over de wijze waarop de distributeur zijn wettelijke taken uitvoert of zijn wettelijke verplichtingen naleeft. De regeling houdt, kort gezegd, in dat een partij die een geschil heeft een klacht kan indienen bij de ACM, maar indien het een klacht ten aanzien van de distributeur betreft pas nadat de klachtprocedure bij de distributeur is doorlopen. De ACM neemt binnen twee maanden een beslissing op de klacht. Met het oog op het inwinnen van informatie, kan zij de termijn voorts eenmaal met ten hoogste twee maanden eenzijdig verlengen; verdere verlenging is slechts mogelijk met instemming van de klager. De beslissing van ACM is bindend. Dit juridisch bindende karakter impliceert dat sprake is van een besluit in de zin van artikel 1:3, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht (Awb), dat vatbaar is voor bezwaar en beroep. In het vierde lid is bepaald dat het indienen van een klacht niet in de weg staat aan het gebruik van enige rechtsgang die de klager ter beschikking staat, zoals het indienen van een vordering tegen de distributeur bij de rechter.

§ 3. Bevoegdheden van de technisch toezichthouder

Artikel 6.5

1. Bij besluit van Onze Minister aangewezen ambtenaren zijn belast met het toezicht op de naleving van het bepaalde ten aanzien van de kwaliteit en veiligheid bij of krachtens de artikelen 2.3, 3.6, 3.8, 3.9, 3.10, 4.3 en 4.4.

2. Voor de krachtens het eerste lid aangewezen ambtenaren, ressorterende onder het openbaar lichaam Bonaire, St. Eustatius of Saba, worden regels betreffende de vervulling van hun in het eerste lid bedoelde taak niet gesteld dan in overeenstemming met het openbaar lichaam dat het aangaat.

3. Onze Minister kan in geval van overtreding van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 2.3, 3.6, 3.8, 3.9, 3.10, 4.3 en 4.4 de overtreder een last onder bestuursdwang, een last onder dwangsom of per overtreding een bestuurlijke boete van ten hoogste USD 14 000 opleggen.

4. artikel 6.2, vierde lid, is van toepassing op de aangewezen ambtenaren, bedoeld in het eerste lid.

5. De krachtens het eerste lid aangewezen ambtenaren zijn voor de vervulling van hun taak bevoegd, met medeneming van de benodigde apparatuur, een woning of een tot woning bestemd gedeelte van een vaartuig binnen te treden zonder toestemming van de bewoner. Op dit binnentreden is Titel 4 van het Derde Boek van het Wetboek van Strafvordering BES van overeenkomstige toepassing, met uitzondering van de artikelen 155, vierde lid, 156, tweede lid, 157, tweede en derde lid, 158, eerste lid, laatste volzin, en 160, eerste lid, en met dien verstande dat de machtiging wordt verleend door de gezaghebber.

6. Van een besluit als bedoeld in het eerste lid wordt mededeling gedaan door plaatsing in de Staatscourant.

Toelichting

Dit artikel regelt de bevoegdheden van de minister om toezicht uit te oefenen met betrekking tot de kwaliteit en veiligheid van de drinkwater- of elektriciteitsvoorziening. Het gaat hier om handhaving op het gebied van de eisen aan de kwaliteit van installaties, netten en producten.

In dit artikel wordt eveneens hoofdstuk 5 van de Awb van overeenkomstige toepassing verklaard en krijgt de minister de mogelijkheid om bestuursdwang of last onder dwangsom toe te passen. In artikel 5:15 tot en met 5:19 van de Awb staan de bevoegdheden van toezichthouders opgenoemd. Dit artikel vult deze bepalingen aan voor het geval dat toezichthouders een woning wensen te betreden om bijvoorbeeld bij een vermoeden van gevaarstelling de installatie van een afnemer te controleren. Het betreden van een woning is een vergaande bevoegdheid die inbreuk kan maken op de persoonlijke levenssfeer. Daarom is een formeel wettelijke grondslag noodzakelijk.

Onze Minister zal ambtenaren van de ILT als toezichthouders aanwijzen. Daarnaast bestaat ook de mogelijkheid om met toestemming van het betrokken openbaar lichaam ambtenaren van het openbaar lichaam aan te wijzen.

§ 4. Coördinatie handhaving

Artikel 6.6

1. Onze Minister kan een handhavingplan vaststellen waarin gemotiveerd wordt aangegeven welke doelen hij zichzelf stelt bij de handhaving, welke activiteiten hij daartoe zal uitvoeren en welke afspraken hij heeft gemaakt met andere betrokken organen die zijn belast met handhaving. Bij de voorbereiding van het handhavingbeleid worden het bestuurscollege en de Autoriteit Consument en Markt geraadpleegd.
2. Onze Minister legt een handhavingplan, bedoeld in het eerste lid, ter inzage.

Toelichting

Artikel 6.6 vormt de wettelijke basis voor het opstellen van een handhavingplan. Het plan beschrijft de strategische, programmatische en onderling afgestemde uitoefening van de handhavingbevoegdheden en van het toezicht op de naleving. Om tot effectieve en efficiënte handhaving en toezicht te komen, is het van belang dat er coördinatie plaatsvindt tussen de bestuursorganen die ermee belast zijn. Regelmatig overleg tussen de betrokken bestuursorganen is noodzakelijk voor het maken en uitvoeren van afspraken door alle bij de handhaving en het toezicht betrokken instanties. Om deze reden wordt bepaald dat het betrokken bestuurscollege en de Autoriteit Consument en Markt worden geraadpleegd bij de totstandkoming van het handhavingplan.

Hoofdstuk 7. Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 7.1

In het Wetboek van Strafrecht BES komen de artikelen 178 en 179 te luiden:

Artikel 178

Hij die opzettelijk en wederrechtelijk een stof in een inrichting ten behoeve van de drinkwatervoorziening of in een tot gezamenlijk gebruik van of met anderen bestemde waterleiding brengt, dan wel de aanmaak van drinkwater in of de toevoer van drinkwater vanuit de openbare drinkwatervoorziening belemmert, wordt gestraft:

- 1°. met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren of geldboete van de vijfde categorie, indien daarvan gevaar voor een ander te duchten is;
 - 2°. met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren of geldboete van de vijfde categorie, indien daarvan levensgevaar voor een ander te duchten is en het feit iemands dood ten gevolg heeft.
2. Hij die opzettelijk enig voor de openbare drinkwatervoorziening bestemd werk vernielt, beschadigt of onbruikbaar maakt, stoornis in de gang of in de werking van zodanig werk veroorzaakt, of een ten opzichte van zodanig werk genomen veiligheidsmaatregel verijdelt, wordt, indien daardoor verhindering of bemoeilijking van de openbare drinkwatervoorziening te duchten is, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van de vierde categorie.

Artikel 179

Hij aan wiens schuld te wijten is, dat wederrechtelijk een stof in een inrichting ten behoeve van de drinkwatervoorziening of in een tot gezamenlijk gebruik van of met anderen bestemde waterleiding, wordt gebracht, wordt gestraft:

1°. met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van de vierde categorie, indien daarvan gevaar voor de openbare gezondheid of levensgevaar voor een ander te duchten is;

2°. met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van de vierde categorie, indien daarvan levensgevaar voor een ander te duchten is en het feit iemands dood ten gevolge heeft.

2. Hij aan wiens schuld te wijten is, dat enig voor de openbare drinkwatervoorziening bestemd werk wordt vernield, beschadigd, of onbruikbaar gemaakt, dat stoornis in de gang of in de werking van een zodanig werk ontstaat of dat een ten opzichte van zodanig werk genomen veiligheidsmaatregel wordt verijdeld, wordt, indien daardoor verhindering of bemoeilijking van de openbare drinkwatervoorziening te duchten is, gestraft met een gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van de vierde categorie.

Toelichting

In artikel 7.1 wordt voorgesteld de bepalingen uit het Wetboek van Strafrecht BES die betrekking hebben op het verontreinigen van bronnen, pompen en putten te vervangen. Voorgesteld wordt om de equivalente bepalingen uit het Europees Nederlandse Wetboek van Strafrecht hier op te nemen die zijn geschreven voor een situatie waarbij er sprake is van een openbaar drinkwaterleidingnet, maar ook voldoen in het geval het gaat om een eigen drinkwatervoorziening (cisterne). Daarnaast is een bepaling, zoals opgenomen in artikel 40, tweede lid, van de Wet drinkwater BES, dan niet meer noodzakelijk.

Artikel 7.2

In aanvulling op artikel 3.15, tweede lid, wordt het vaste gebruikstarief voor een periode van vijf jaar na afsluiting, tevens in rekening gebracht bij afnemers met een aansluiting die groter is of gelijk aan $3 * 36A$ die op 1 januari 2013 een aansluiting op het net hadden en na die datum op hun verzoek zijn afgesloten en in hun eigen elektriciteit of drinkwater zijn gaan voorzien.

Toelichting

Dit artikel regelt dat grotere afnemers die eerst een aansluiting op het net hadden, maar op hun verzoek afgesloten willen worden van het elektriciteits- of drinkwater net om in hun eigen opwekking te gaan voorzien gedurende een periode van vijf jaren verplicht zijn het vaste gebruikstarief te blijven betalen. De kosten die in dit tarief worden verdisconteerd zijn voor de betreffende afnemers immers gemaakt: de kapitaalslasten van de centrale productie-installaties lopen door, de netten zijn op de afname gedimensioneerd. Er is gekozen voor de datum van 1 januari 2013 omdat op dat moment de hoofdlijnen van de regulering vast lagen door de brief van 17 december 2012 aan de Voorzitter van de Tweede Kamer (Kamerstukken II 2012/13, 31 568 nr. 125).

Artikel 7.3

Distributeurs die op het tijdstip van inwerkingtreding van de wet niet voldoen aan de eis, bedoeld in artikel 3.5, tweede lid, voldoet binnen drie jaar na het tijdstip van inwerkingtreding aan de betreffende eis.

Artikel 7.4

De Wet elektriciteitsconcessies BES en de Wet drinkwater BES worden ingetrokken.

Artikel 7.5

De artikelen van deze wet treden in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

Artikel 7.6

Deze wet wordt aangehaald als: Wet elektriciteit en drinkwater BES.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven,

De Minister van Economische Zaken,

De Minister van Infrastructuur en Milieu,

CONCEPT

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMEEN DEEL

§ 1. Doel en aanleiding

1.1 Doel

De strekking van dit wetsvoorstel is het reguleren van de elektriciteits- en drinkwatervoorziening op Bonaire, Sint Eustatius en Saba (hierna: Caribisch Nederland) met het oog op een betrouwbare, betaalbare, duurzame en kwalitatief hoogwaardige dienstverlening. Een goede voorziening is van groot belang voor de volksgezondheid, het welzijn en de welvaart van de samenleving. Het betreft een vitale publieke dienst die onderwerp is van specifieke overheidszorg. Drinkwater en elektriciteit zijn primaire levensbehoeften. Uitval van de levering kan maatschappelijke ontwrichting veroorzaken. Belangrijkste doelstelling van deze wet is een betaalbare voorziening van elektriciteit en drinkwater aan de afnemers te waarborgen.

De doelen van een betrouwbare, betaalbare, duurzame en kwalitatief hoogwaardige dienstverlening wijken niet af van die in Europees Nederland. Dit houdt echter niet in dat Europees Nederlandse wettelijke kaders direct toepasbaar zijn in Caribisch Nederland. De eilanden kennen een comparatief nadeel door een beperkte omvang van de binnenlandse markt. Het insulaire karakter, de kleine oppervlakten ervan, de geringe bevolkingsomvang, en het geaccidenteerd landschap zijn er van invloed op hoe bedrijven en markten kunnen functioneren. Hoe kleiner een markt is, des te moeilijker is het voor bedrijven om naast elkaar concurrerend en efficiënt te opereren. Zo zal het in CN niet mogelijk zijn een elektriciteitsmarkt naar Europees Nederlands model in te richten waar op de basis van een gereguleerd netwerk verschillende leveranciers concurreren.

Het voorgaande betekent dat de in de drinkwater- en elektriciteitsvoorziening te onderscheiden functies – productie en distributie – in de meeste gevallen monopoliefuncties zullen blijven. Het niet voorhanden zijn van het concurrentiemechanisme als sturingsmiddel ter bevordering van het prestatieniveau van de drinkwater- en elektriciteitsvoorziening, maakt het noodzakelijk op andere wijze te voorzien in de sturing op prestaties.

Vanwege het belang van de kwaliteit van goed drinkwater is sturing op prestaties zoals het voldoen aan kwaliteitsnormen noodzakelijk. Dit vergt effectieve economische en technische regulering en toezicht. Teneinde te waarborgen dat de uitvoering van en het toezicht op deze regulering plaats vinden op basis van voldoende expertise en voorspelbare, zakelijke afwegingen, wordt in dit wetsvoorstel het toezicht op de bedrijven opgedragen aan twee toezichthouders: de Autoriteit Consument en Markt (ACM) voor het economische en de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) voor het technische toezicht.

1.2 Aanleiding

Sinds 10-10-10 geldt in Caribisch Nederland de Wet drinkwater BES en de Wet elektriciteitsconcessies BES. Deze wetten continueerden de bestaande Nederlands-Antilliaanse regelgeving op het gebied van drinkwater- en elektriciteitsvoorziening met dien verstande dat deze technisch werden aangepast aan de staatsrechtelijke positie van de eilanden binnen Nederland. De inhoud van de toen geldende Nederlands-Antilliaanse regelgeving was zo veel mogelijk gehandhaafd.

Het kader van de Wet drinkwater BES richt zich op de kwaliteit van het drinkwater en geeft het bestuurscollege en de minister van Infrastructuur en Milieu de bevoegdheid toezichthoudende ambtenaren voor de drinkwaterkwaliteit aan te wijzen. De minister heeft de Inspectie Leefomgeving en Transport hierbij een reactieve en adviserende rol gegeven. Het bestuurscollege geeft een concessie of vergunning af voor de productie van drinkwater en kan daaraan voorwaarden verbinden in het belang van de volksgezondheid. Daarnaast worden ook bij algemene maatregel van bestuur regels gesteld over de drinkwaterkwaliteit en de bedrijfsvoering van de producent. Ook stelt de minister eens per vijf jaar een beleidsplan vast ter zake van drinkwater.

De Wet elektriciteitsconcessies BES geeft de bestuurscolleges van de eilanden bevoegdheden om eisen te stellen aan het bouwen, aanleggen of in gebruik hebben van inrichtingen voor de productie van elektriciteit met het doel de elektriciteit te beleveren. De wet geeft aan het bestuurscollege de bevoegdheid om concessies af te geven aan energiebedrijven en via die concessies voorwaarden te stellen aan bedrijven. Ook stelt het bestuurscollege de hoogte van het consumententarief vast.

Genoemde wetten geven de verantwoordelijke ministers geen directe bevoegdheden ten aanzien van de energie- en de drinkwatervoorziening, terwijl zij verantwoordelijkheid dragen voor betrouwbare en betaalbare voorzieningen. In de huidige constructie kunnen zij die verantwoordelijkheid maar beperkt waarmaken. Het omgekeerde geldt eveneens: de eilandbesturen hebben aangegeven dat de vraagstukken rond de drinkwater- en energievoorziening binnen de huidige kaders niet door de eilanden alleen kunnen worden opgelost en dat het bestaande reguleringskader de nodige beperkingen heeft.

Tegen deze achtergrond heeft de toenmalige Minister van Economische Zaken op 30 januari 2012 in de Tweede Kamer aangegeven hoe hij zijn verantwoordelijkheid ziet in relatie tot die van de bestuurders van de eilanden en hij heeft aan de Tweede Kamer toegezegd om nog in 2012 de contouren te schetsen van een regulerend kader voor de energievoorziening in Caribisch Nederland. Dit is geschied bij brief van 17 december 2012 (Kamerstukken II 2012/13, 31 568 nr. 125). Daarbij werd als bijlage een rapport meegezonden met daarin de resultaten van een onderzoek naar de mogelijkheden van een regulerend kader voor de elektriciteitsvoorziening.

Uit dit onderzoek blijkt dat de voorzieningen op alle eilanden, wanneer deze worden getoetst aan de belangrijkste doelen van het energie- en het drinkwaterbeleid, betrouwbare levering, betaalbaarheid en duurzaamheid, te wensen over laten. Vooral vanwege de schaalnadelen van de eilanden is niet te verwachten dat zonder steun van de ministers van Infrastructuur en Milieu en van Economische Zaken de bedrijven op korte termijn renderend kunnen opereren. De nodige verbetering op deze terreinen zal leiden tot tariefsverhoging. Daardoor stijgen de tarieven tot een maatschappelijk niet draagbaar niveau. Steun van de ministers is nodig om een aanvaardbaar maatschappelijk niveau te bereiken. Het voorliggende voorstel van wet beoogt voor al deze aspecten een nieuw regulerend kader te stellen.

§ 2. Huidige inrichting energie- en drinkwatervoorziening Caribisch Nederland

Voor de productie van drinkwater is Caribisch Nederland grotendeels aangewezen op zeewater dat met behulp van elektriciteit wordt ontzilt. Dat is een kostbare methode. Hierdoor is de drinkwaterprijs in Caribisch Nederland vele malen hoger dan in Europees Nederland. Op Saba en Sint Eustatius wordt ook regenwater opgevangen in gesloten reservoirs onder de huizen (cisternen) als bron voor drinkwater. De kwaliteit hiervan voldoet meestal niet aan de drinkwaterkwaliteitseisen. Op Sint Eustatius wordt in droge perioden drinkwater uit zeewater in de waterfabriek van het Gemeenschappelijk Energiebedrijf Bovenwindse Eilanden (GEBE) geproduceerd. Vanaf medio 2013 is op Sint Eustatius een drinkwaternet operationeel dat wordt gevuld met water uit de waterfabriek. Naast het drinkwaternet blijven de tanks onder de huizen, cisternen, op Sint Eustatius in gebruik die naast opgevangen regenwater bevoorrad worden door tankauto's. Op Saba zijn er twee particuliere waterfabrieken die drinkwater uit zeewater maken en per tankauto distribueren. Het Water en Energiebedrijf Bonaire (WEB) produceert distribueert en levert op Bonaire water. WEB beheert een drinkwaternet waarop nagenoeg alle huishoudens zijn aangesloten. Aan de huishoudens zonder drinkwateraansluiting wordt drinkwater geleverd met tankauto's. De bestaande regulering van de drinkwatervoorziening is met name gericht op de drinkwaterkwaliteit en minder op de *governance* rondom de drinkwatervoorziening.

De elektriciteitsmarkt op Bonaire wordt gekenmerkt door een monopolistische marktstructuur waarop beperkte regulering van toepassing is (Wet elektriciteitsconcessies BES). Contour Global Bonaire (voorheen Ecopower) produceert elektriciteit met oliegeneratoren en windturbines. WEB koopt de elektriciteit en levert deze via het door hem beheerde netwerk aan afnemers. Regulering van marktuitkomsten ontbreekt. Het bestuurscollege stelt een eindgebruikertarief vast dat WEB in

rekening dient te brengen. In het tarief is een vaste brandstofclausule opgenomen. Deze is volatiel doordat zij meeschommelt met de wereldmarktprijzen. De tarieven op Bonaire reflecteerden echter niet de onderliggende kosten in de energieketen. Doordat jarenlang geen kostendekkende tarieven in rekening werden gebracht is het WEB in financiële problemen gekomen. Ondanks een forse toename in de brandstofkosten in de afgelopen jaren zijn de elektriciteitsprijzen en daarvan afhankelijke drinkwaterprijzen op Bonaire niet verhoogd. WEB betaalde enerzijds hogere prijzen voor de inkoop van elektriciteit maar kon anderzijds aan zijn afnemers geen hogere elektriciteits- en drinkwaterprijzen in rekening brengen. Ook was WEB niet in staat om uit de lopende opbrengsten noodzakelijke investeringen te doen in de infrastructuur. Het huidige reguleringskader spoort WEB bovendien niet aan om efficiënt te werken. Een inefficiëntie is het netverlies voor elektriciteit van circa 13,5% wat aanzienlijk hoger is dan in Europees Nederland. Tot slot was de *governance* van WEB onhelder. Een overheidsbedrijf dat voorziet in een eerste levensbehoefte (electriciteit en water) en dat vitale infrastructuur beheert, zou volledig transparant moeten zijn. Dit was hier niet het geval, bijvoorbeeld voor wat betreft de (financiële) verslaglegging, gesloten overeenkomsten met derden, de inkomsten en de bezoldiging van bestuurders. Een kader voor *corporate governance* ontbreekt.

Op Saba en Sint Eustatius is de uitgangssituatie anders. Van oudsher is GEBE de producent, leverancier en netbeheerder van Sint Maarten, Sint Eustatius en Saba voor elektriciteit. De grondslag voor de elektriciteitsconcessie is de oude Antilliaanse wetgeving. Regelgeving die, net als de Wet elektriciteitsconcessies BES, de bevoegdheid gaf om eisen te stellen aan het bouwen, aanleggen of in gebruik hebben van inrichtingen voor de productie van elektriciteit met het doel elektriciteit te beleveren. De concessie die GEBE een monopolie gaf bevatte ook de bepaling op de drie eilanden dezelfde prijs in rekening te brengen (*single tariff structure*), na goedkeuring door de eilandbesturen. Eind 2010 is de concessie verlengd voor Sint Maarten, en sindsdien opereert GEBE op de twee andere eilanden zonder concessie. Tussen Sint Eustatius, Saba en Sint Maarten is in 2011 overeengekomen dat GEBE wordt ontmanteld. De achtergrond hiervan is de wens van Sint Maarten om niet langer mede verantwoordelijk te zijn voor de energievoorziening op Saba en Sint Eustatius. In plaats van GEBE komen er drie aparte energiebedrijven op de drie eilanden. De bedrijven op Saba en Sint Eustatius moeten per 1 januari 2014 operationeel zijn. Het eigendom zal liggen bij de respectieve openbare lichamen. Tot 2014 geldt een transitieperiode om zelfstandige energiebedrijven in te richten. De huidige regulering vindt zijn weerslag in een *memorandum of understanding* van 5 april 2012 dat in het licht van de afspraken over de ontmanteling van het huidige GEBE is gemaakt. GEBE verplicht zich tijdens de transitieperiode om betrouwbare en betaalbare energie te leveren tegen een prijs die ook op Sint Maarten geldt; de voortzetting van de *single tariff structure*. Per 2014 bestaat dus concrete behoefte aan een reguleringskader. De productie, distributie en levering van elektriciteit op de eilanden zijn verticaal geïntegreerd.

§ 3. Hoofdpijnen van het wetsvoorstel

De drinkwater- en elektriciteitsbedrijven voorzien in een primaire levensbehoefte. Hierom is het van belang dat zij hun maatschappelijke verantwoordelijkheid op een juiste manier invullen. Dit voorstel richt zich op het inrichten van een betaalbare en betrouwbare elektriciteits- en drinkwatervoorziening. Tot betrouwbaarheid behoren leveringszekerheid en veiligheid. Onder betaalbaar wordt transparantie, efficiëntie en doelmatigheid verstaan. De inrichting van de bedrijven wordt vormgegeven door het opstellen van taken en verplichtingen van de betrokken bedrijven en eisen aan hen. Taken zijn de activiteiten die de bedrijven opgedragen krijgen om te vervullen jegens andere partijen, voorop uiteraard de afnemers van water en elektriciteit. De bedrijven krijgen verplichtingen opgelegd die zij jegens de overheid hebben. Tot slot worden er eisen aan de bedrijven gesteld over hun eigen functioneren. Hiernaast vult dit voorstel het aspect efficiëntie in door tariefregulering op basis van kosten.

In dit wetsvoorstel wordt de regulering van de drinkwater- en elektriciteitsvoorziening gezamenlijk uitgewerkt vanwege hun verwevenheid en overeenkomsten. Zo verbruikt de drinkwaterproductie uit zeewater veel energie en de prijs van drinkwater is daarmee direct gekoppeld aan de prijs van elektriciteit. Hiernaast worden op de eilanden drinkwater en elektriciteit in veel gevallen door

hetzelfde bedrijf geproduceerd en gedistribueerd. Tot slot lijken de infrastructuur voor het transport via netten en de levering van drinkwater en elektriciteit sterk op elkaar met inbegrip van de beoogde tariefregulering.

De bedrijven waar de wet regels over stelt, ontplooiën ten minste één van de volgende activiteiten: productie van elektriciteit, productie van drinkwater, distributie (in de betekenis van transport en levering) van elektriciteit, of distributie van drinkwater. Deze activiteiten kunnen in één bedrijf plaatshebben zoals voorzien wordt voor Sint Eustatius. De activiteiten kunnen ook gescheiden zijn, zoals de productie van elektriciteit op Bonaire door Contour Global Bonaire terwijl Water en Energiebedrijf Bonaire distributie en levering verzorgt voor elektriciteit en de hele keten voor drinkwater beheert. Het al dan niet gebundeld zijn van activiteiten in bedrijven kan dus per eiland verschillen en kan ook in de tijd veranderen. Transport en levering zijn wel gebundeld in één bedrijf, dat de distributeur wordt genoemd. Er is één distributeur per eiland, met uitzondering van de waterdistributie per tankauto op Saba, terwijl er meerdere producenten kunnen zijn.

Voor de drinkwatervoorziening is openstelling van de infrastructuur vanuit het oogpunt van kwaliteitsborging en juridische aansprakelijkheid voor de drinkwaterkwaliteit ongewenst. Vanuit het oogpunt van kwaliteitsbeheer heeft het overigens de voorkeur dat het eigendom en het beheer van de infrastructuur, de productie en de distributie van drinkwater in één hand zijn. Elke stap in het proces van de drinkwatervoorziening is immers van invloed op de kwaliteit van het geleverde water.

3.1 Producenten

In het wetsvoorstel wordt de productie van drinkwater en van elektriciteit voor levering aan derden aan een in beginsel niet-exclusieve vergunning van de minister gebonden. Daarbij kan aan meerdere bedrijven een vergunning worden verleend, voor elektriciteit of drinkwater. In de praktijk zal de vergunning zich veelal beperken tot één bedrijf, dat aangewezen kan zijn als de producent van zowel drinkwater als elektriciteit. Een producent heeft tot taak bij te dragen aan de voorzieningszekerheid, ook op de lange termijn. Zijn bedrijfsvoering moet gericht zijn op een betrouwbare, doelmatige en toekomstbestendige voorziening.

Elektriciteitsproductie voor derden is geen zuiver monopolie doordat er meerdere partijen elektriciteit kunnen opwekken, bijvoorbeeld met zonnepanelen. Zij moeten opwekken voor eigen verbruik, maar kunnen ook terugleveren aan het net, zodat derden hun elektriciteit gebruiken. Desondanks geldt op alle eilanden dat er ten minste één bedrijf moet zijn dat in de totale vraag kan voorzien indien de zon niet schijnt en er geen wind is. Productie van hernieuwbare voor eigen gebruik is niet vergunningplichtig.

Bij algemene maatregel van bestuur kunnen regels gesteld worden over de productie. Met het oog op de gestelde kwaliteitseisen ten behoeve van de volksgezondheid worden in ieder geval regels gesteld over de kwaliteit en kwaliteitscontrole van de drinkwaterproductie.

Een aangewezen producent dient een gescheiden boekhouding te voeren waarin de wettelijke taken bij de betreffende functie geheel en uitsluitend zijn opgenomen. De tarieven die door een distributeur in rekening gebracht worden, moeten vooraf vastgesteld worden en voor ten minste één jaar vast staan, zie ook paragraaf 3.2. Om dit voor de distributeur financieel mogelijk te maken moet het tarief dat de producent in rekening brengt aan de distributeur ook voor perioden van één jaar vaststaan. Deze wettelijke verplichting betekent geen zware belasting van de producent omdat deze zich op zijn beurt tegen schommelingen in de olieprijs kan indekken door de olieprijs bij zijn leverancier van olie vast te leggen, of door middel van financiële instrumenten het risico afdekt. De productieprijs die de producent aan de distributeur in rekening brengt, dient op kosten inclusief een opslag met het oog op een redelijk rendement te zijn gebaseerd. De prijs dient gesplitst te zijn in een vaste component die gebaseerd is op kapitaalskosten en een gebruiksafhankelijke component waarin de overige kosten zijn opgenomen.

3.2 Distributeurs

Transport van elektriciteit en drinkwater is een monopolistische activiteit omdat het aanleggen van meerdere transportnetten qua totale maatschappelijke kosten ongewenst is. Op de eilanden is ook de levering een monopolie en is het onwenselijk de voorziening te versnipperen door meerdere leveranciers toe te staan. Vanwege de schaalnadelen wordt per eiland een geïntegreerd transport- en leveringsbedrijf opgericht dat de distributeur wordt genoemd. Voor de distributie zal een exclusieve aanwijzing van de minister zijn vereist (artikel 3.2). Een uitzondering vormt de watervoorziening op Saba, waarbij geen gebruik wordt gemaakt van een leidingennetwerk maar gebruik wordt gemaakt van transport per tankauto. Kwalitatief goede en efficiënte transportnetwerken zijn een essentiële voorwaarde voor een goede voorziening. De netbeheerder moet een doelmatig en betrouwbaar net inclusief meters aanleggen, exploiteren en onderhouden. Voorts moet hij zijn net vernieuwen en uitbreiden zodat er niet-discriminerende aansluiting en verbruik van elektriciteit of drinkwater mogelijk is. Hij dient zijn net in eigendom te hebben.

Bij algemene maatregel van bestuur kunnen regels gesteld worden over de distributie, in ieder geval worden hierin kwaliteitseisen ten behoeve van de volksgezondheid gesteld voor wat betreft drinkwaterdistributie.

Het uitgangspunt is dat allen die er om vragen aangesloten worden en geleverd krijgen. Slechts wanneer de kosten van een uitbreiding van het net disproportioneel groot zijn ten opzichte van de waarde van de extra aansluiting kan de netbeheerder aansluiting weigeren. Een distributeur kan slechts op zwaarwegende gronden de levering beëindigen. Ook dient er een eenduidig beleid te zijn aan de hand van objectieve criteria om al dan niet een aansluiting of levering te weigeren. Het installeren en onderhouden van deugdelijke meters, het instellen van een klachtenprocedure en een procedure bij storing behoren eveneens tot de taken van de distributeur.

Vanwege bedrijfseconomische redenen zijn niet alle afnemers op het drinkwaterleidingnet op Bonaire en Sint Eustatius aangesloten. Zoals boven beschreven is de distributeur niet verplicht een bedrijfseconomisch onrendabele aansluiting aan te leggen. De distributeur is wel verplicht de niet aangesloten afnemers drinkwater per as (gewoonlijk een tankauto) te leveren. Wat de akkers, lokaal bekend als knoeken, op Bonaire betreft is de distributeur niet verplicht drinkwater te leveren anders dan tegen transportkosten en kosten per kubieke meter geleverd drinkwater. Op Saba wordt drinkwater uitsluitend per as geleverd. De in paragraaf 3.3 genoemde tariefregeling is hier van toepassing.

Omdat de distributeurs monopolistische infrastructuur beheren, dienen zij volledig transparant, niet-discriminerend en kostenefficiënt te opereren. Hierom wordt in het wetsvoorstel het bestuur en de inrichting van de distributeurs geregeld. Aan grote vennootschappen worden in het Burgerlijk Wetboek BES Boek 2, Titel 5, Afdeling 4, specifieke eisen gesteld aan de boekhouding, de jaarrekening, de controle daarop en het openbaar maken daarvan. Aangezien de huidige bedrijven niet zonder meer vallen onder de definitie van grote bedrijven (art. 119, tweede lid, Boek 2), wordt in deze wet de verplichting opgenomen conform te handelen.

Distributeurs stellen een gescheiden boekhouding op waarin de wettelijke taken bij elk van beide activiteiten, distributie en levering, geheel en uitsluitend zijn opgenomen, tevens gescheiden voor elektriciteit en drinkwater. Deze boekhouding dient transparant te zijn voor de toezichthouder. Deze eis geldt in aanvulling op de eisen uit het Burgerlijk Wetboek BES. Het is voor het toezicht en voor de transparantie van belang dat de kosten die verband houden met de productie, met het transport en met de levering helder zijn onderscheiden. Tevens is deze scheiding een voorwaarde van effectief toezicht op de tarieven. Kosten dienen duidelijk te zijn toegewezen aan activiteiten, in overeenstemming met het daadwerkelijke gebruik van middelen voor die activiteiten. Indien productie en distributie zijn georganiseerd binnen één juridische entiteit dient transparantie in de kosten per activiteit te zijn verzekerd. Daartoe is vereist dat de verschillende functies afzonderlijk financieel worden verantwoord. Binnen geïntegreerde bedrijven kunnen vaste verdelingsleutels van kostenposten die bij meerdere activiteiten horen, gehanteerd worden. De afzondering in aparte posten dwingt transparantie af en voorkomt kruissubsidiëring tussen de verschillende activiteiten.

Daarnaast moet, overeenkomstig in Nederland geldende eisen, in de toelichting op de jaarrekening van ieder bedrijf waarmee een overeenkomst is gesloten waarvan de opbrengst of de kosten een bedrag van \$ 100.000 te boven gaat, melding worden gemaakt.

De aandelen van de distributeurs die een net in beheer hebben, WEB Bonaire en de op te richten bedrijven op Saba en Sint Eustatius, dienen direct of indirect in handen te zijn van één of meerdere overheden. In dit geval zijn de aandelen in handen van de betreffende openbare lichamen. Jaarlijks wordt ten minste één algemene vergadering van de aandeelhouder gehouden in de eilandsraad. Er wordt een raad van commissarissen benoemd van drie personen voor elk bedrijf. De benoeming van een commissaris behoeft de instemming van de minister van Economische Zaken en de minister van Infrastructuur en Milieu. De beperking in omvang tot drie personen beperkt de *overhead*-kosten. De omvang van de bedrijven rechtvaardigt een zo slank mogelijk bestuur. De raad van commissarissen houdt toezicht op het bedrijfsbestuur. Bij de vervulling van zijn taak richt de raad zich op het belang van de vennootschap.

3.3 Tariefregulering

De doelstelling van de tariefregulering is drieledig. Het eerste doel is consumentenbescherming. Omdat de afnemers van netwerkgebonden diensten niet over hun eigen tarieven kunnen onderhandelen, nemen toezichthouders deze rol waar. Het tweede doel is investeerdersbescherming. Een stabiel en voorspelbaar reguleringsklimaat beschermt investeerders, zodat de onderneming in staat is om de noodzakelijke investeringen in de infrastructuur waaronder productiecapaciteit te verrichten. Het derde en laatste doel is productieve efficiëntie van de onderneming. Hierdoor kunnen diensten van voldoende kwaliteit tegen de laagst mogelijke kosten worden geleverd.

Het uitgangspunt voor de tarieven van productie, transport en levering is kostenoriëntatie. De kostenoriëntatie is ook uitgangspunt voor de distributie van drinkwater per as aan niet aangeslotenen. Voor het gelopen risico wordt de producenten en distributeurs toegestaan een winstmarge in de kosten op te nemen.

Naast het bestaande gebruiksaafhankelijk tarief zal er een gebruiksonafhankelijk vast tarief worden ingevoerd. Bij dit tarief geldt dat niet het gebruik, maar de grootte van de aansluiting bepalend is voor de hoogte. Belangrijkste reden hiervoor is het kostenveroorzakingsbeginsel. Netwerkkosten worden immers in hoofdzaak bepaald door de piekvraag die geleverd moet kunnen worden. Een persoon die ook maar een keer per jaar zijn volledige aansluitwaarde benut, heeft een capaciteit nodig die die vraag aankan. De invoering van een vast tarief geldt ook voor de vaste kosten van opgestelde productiecapaciteit die immers gebruiksonafhankelijk zijn.

Zo wordt een drinkwaterinstallatie, een generator of een windturbine gebruiksonafhankelijk volgens boekhoudkundige regels afgeschreven. De brandstofkosten van een generator zijn in tegenstelling tot de afschrijving afhankelijk van de hoeveelheid geproduceerde en geleverde elektriciteit. Als een producent een ander bedrijf is dan de distributeur, brengt de producent aan de distributeur een gebruiksaafhankelijke en een gebruiksonafhankelijke component in rekening. Deze componenten van de inkoopkosten van de distributeur brengt de distributeur vervolgens op dezelfde wijze verdeeld in een gebruiksaafhankelijke en een gebruiksonafhankelijke component in rekening aan afnemers. De tarieven kunnen hoogstens één keer per jaar aangepast worden. Dit biedt duidelijkheid aan de afnemers en vereenvoudigt het opstellen van de rekening.

----- de tekst in dit kader maakt geen onderdeel uit van de Memorie van Toelichting -----

Toelichting ten behoeve van de consultatie

De systematiek van een capaciteitstarief is uit economisch oogpunt verkieslijk. Deze systematiek gaat er van uit dat afnemers een aansluiting hebben met een capaciteit die in redelijke mate is afgestemd op hun piekgebruik. Ten tijde van het opstellen van het

conceptwetsvoorstel is nog niet voor alle eilanden duidelijk of afnemers hier daadwerkelijke over beschikken. Ook is nog niet doorgerekend wat de effecten op de rekening van de verschillende gebruiksprofielen zijn.

Parallel aan de consultatie wordt in samenwerking met de distributeurs onderzoek naar de capaciteiten bij afnemers en de tariefffecten gedaan. Een mogelijk uitkomst is dat het capaciteitstarief bij voorkeur pas na een voorbereidingsperiode ingevoerd zal worden omdat de aansluiting van afnemers eerst op hun piekgebruik ingesteld moet worden.

----- de tekst in dit kader maakt geen onderdeel uit van de Memorie van Toelichting -----

De drinkwater- en energiebedrijven weten zich verzekerd dat de efficiënte kosten inclusief een redelijk rendement in het tarief worden gedekt. Gegeven de schaal van de eilanden en publiekprivate verhoudingen op de eilanden wordt de Autoriteit Consument en Markt als toezichthouder op de tarieven aangewezen. De toezichthouder keurt tarieven goed die voldoende krap zijn om als stimulans voor efficiëntieverbetering te dienen. Een toezichthouder die voorwaarden schept voor een betrouwbare, kwalitatief goede en vooral betaalbare energievoorziening dient uiteindelijk het belang van zowel producent, distributeur als consument. Een krap genoeg tarief zorgt voor beperking van te behalen monopoliewinst, waardoor tevens kruissubsidie niet of nauwelijks mogelijk is.

De Autoriteit Consument en Markt dient tarieven die op kosten zijn gebaseerd goed te keuren. Hierbij kan zij op basis van te verwachten efficiëntieverbeteringen van de bedrijven een korting op de inkomsten uit de tarieven vastleggen. Zo'n korting kan zij baseren op de dynamische efficiëntieverbetering die van bedrijven verwacht mag worden, de zogenaamde *frontier shift*. Hiernaast staat het de Autoriteit Consument en Markt open om op basis van onderzoek of vergelijking met andere bedrijven de statische efficiëntie te bepalen en eisen aan deze efficiëntie via de tarieven op te leggen. Een andere methode om efficiëntieverbeteringen te bevorderen is overwogen. In dit alternatief worden de tarieven meerjarig vastgesteld. Een toename van de efficiëntie gedurende deze periode leidt tot een hogere winst van het bedrijf. Het bedrijf wordt dus beloond voor toenemende efficiëntie. Dit alternatief is niet in de wet opgenomen omdat de prikkel beperkt effect kan hebben indien het bedrijf er voor kiest op de oude werkwijze door te gaan en geen kosten te besparen.

Invoering van een capaciteitstarief leidt tot een andere effectieve totale rekening dan de huidige systematiek met slechts gebruiksafhankelijke tarieven. Bij een gebruiksonafhankelijk capaciteitstarief betalen afnemers die weinig gebruiken (bijvoorbeeld omdat ze maar twee weken per jaar op het eiland zijn) in gelijke mate aan het net mee als afnemers met dezelfde soort aansluiting (dezelfde piekvraag), maar met een stabielere en dus grotere verbruik.

Afnemers met een heel lage piekvraag en een laag verbruik (bijvoorbeeld omdat ze alleen een koelkast hebben) betalen volgens het voorstel ook een vast tarief. Bij ministeriële regeling kan worden vastgelegd hoe het capaciteitstarief voor de afnemers met deze laagste aansluitcapaciteit gelimiteerd wordt. De lagere opbrengsten bij zo'n categorie zal de distributeur compenseren door navenant hogere tarieven bij andere categorieën afnemers.

Er zijn alternatieven overwogen om de verandering in de rekening als gevolg van de invoering van het capaciteitstarief te beperken. Een alternatief is om het aan de distributeur over te laten welke tarieven hij in rekening brengt voor de verschillende categorieën afnemers. De Autoriteit Consument en Markt beperkt zich dan bij de goedkeuring van tarieven tot een toets op kostenoriëntatie van de totale opbrengst verwacht uit tarieven. Het nadeel van dit alternatief is dat een distributeur geen kader heeft op basis waarvan hij de tarieven differentieert en geen belang bij de differentiatie heeft. Ook is het alternatief overwogen om geen afwijking van kostenoriëntatie toe te staan. De stijging van de rekening wordt immers al grotendeels gemitigeerd door de subsidie op het transporttarief, zie paragraaf 3.4. Hiernaast geldt voor elektriciteit dat de totale rekening in

Caribisch Nederland beperkt blijft in vergelijking met Europees Nederland doordat er geen Energiebelasting wordt geheven. Ondanks deze overwegingen blijft de invoering van het capaciteitstarief een nadelig effect hebben op de betaalbaarheid van de rekening van minst draagkrachtige afnemers. Dit effect wordt in het wetsvoorstel gemitigeerd.

De terugleververgoeding voor decentrale productie van elektriciteit door andere partijen dan de aangewezen producenten die in paragraaf 3.5 wordt behandeld, vormt de enige uitzondering op kostenoriëntatie.

3.4 Subsidie uit Europees Nederland

De water- en elektriciteitsvoorziening vormt een belangrijke kostenpost voor de inwoners van Caribisch Nederland. De prijs voor een liter water in Caribisch Nederland is vijf tot vijftientig maal zo hoog als in Europees Nederland. Voor een kilowattuur betaalt men in Caribisch Nederland ongeveer het dubbele ten opzichte van Europees Nederland (prijsspeil 2013). De kosten van de water- en elektriciteitsvoorziening in Caribisch Nederland zijn hoog terwijl het gemiddelde inkomensniveau er laag is.

Deze hoge tarieven kunnen door veel inwoners van Caribisch Nederland niet worden opgebracht. Het is echter wenselijk dat de voorziening in een basisbehoefte voor alle afnemers betaalbaar is. Op korte termijn is een acceptabele betaalbaarheid niet mogelijk zonder subsidie. Hierom wordt in dit wetsvoorstel een subsidie ingesteld. De subsidie is bestemd voor de distributeur om een deel van de kosten van transport te dekken. Slechts de niet door subsidie gedekte kosten brengt hij vervolgens in rekening in de tarieven.

De reden om de subsidie op de transportkosten te richten is dat er door de invoering van de gebruiksonafhankelijke tarieven een verandering in de verdeling van de totale rekening tussen afnemers ontstaat. Het effect hiervan wordt beperkt door juist de nieuwe component, het gebruiksonafhankelijk tarief, te verkleinen. Overigens wordt op de effecten van de invoering van het gebruiksonafhankelijk tarief ook gestuurd door het vaststellen van een capaciteitstarief voor de kleinste afnemers, zoals beschreven in paragraaf 3.3.

De verwachting is dat het netbeheer structureel duurder blijft dan in Europees Nederland door de kleine schaal van de eilanden, maar dat er wel efficiencywinsten te behalen zijn. Ook van andere componenten van de rekening mag verwacht worden dat deze dalen. Zo zal door toenemende duurzame opwekking dure olie uitgespaard worden. Diverse onderzoeken wijzen uit dat de productiecomponent van de rekening zal dalen. Op Saba en Sint Eustatius zullen windturbines op korte termijn een aanzienlijk deel van de productie leveren. Op Bonaire worden de financiële problemen uit het verleden afgewikkeld en zullen naar verwachting de kosten en verhoudingen normaliseren. Voor alle drie functies van de voorziening, productie, transport en levering, geldt dat er efficiëntiewinsten behaald kunnen worden. Het totaal van de te dekken kosten zal dan ook dalen. Hierom wordt voorzien dat de subsidie die nodig is om de rekening betaalbaar te houden af zal nemen. De hoogte van de subsidie wordt bij ministeriële regeling vastgesteld en zal de komende 5 jaar ieder jaar met 10% afnemen. Na vijf jaar zullen de betaalbaarheid en de subsidie worden geëvalueerd.

3.5 Duurzame decentrale elektriciteitsvoorziening

In Caribisch Nederland schijnt de zon vaak en waait het veel; dit potentieel voor duurzame elektriciteitsopwekking moet worden benut. Naast centrale opwekking met grote windturbines en zonne-farms heeft decentrale opwekking grote potentie. Dit betreft klein- en grootverbruikers die in de eerste plaats voor eigen gebruik eigen opwekking hebben, bijvoorbeeld met een zonnepaneel of een windturbine. Op momenten dat zij meer produceren dan zelf verbruiken wordt een overschot aan productie door de techniek van de netwerken gewoonlijk vanzelf teruggeleverd op het net, dus aan de distributeur. Hiermee worden zij feitelijk een producent. Het tarief dat zij ontvangen voor deze teruggeleverde elektriciteit heet de terugleververgoeding. Bij gebruikelijke meters loopt de meterstand terug, zodat verbruik van een eerder tijdstip wordt opgeheven door teruglevering op een later tijdstip. Dit heet salderen. Effectief is de terugleververgoeding dan gelijk aan de

leveringsprijs. Decentrale productie leidt in de eerste plaats tot lagere kosten voor diegenen die investeringen in decentrale elektriciteitsproductie doen. Er is een aantal bijkomende voordelen. Op het gebied van duurzaamheid spelen de verduurzaming van de energievoorziening, de milieueffecten daarvan, het bevorderen van een bewuster gebruik van energie en de groene uitstraling van de eilanden. Financieel speelt het feit dat afnemers zelf investeren en meebetalen aan de investeringskosten van de totale energievoorziening. Technisch is er het voordeel dat het deel van de piekvraag dat overdag ligt, wordt afgeroomd door vooral zonne-energie. Bij de huidige prijs van elektriciteit en het aantal zonuren op de eilanden verdient een investering in duurzame productiecapaciteit zich terug zonder subsidie en tegen een lage terugleververgoeding.

Het wetsvoorstel regelt dat huishoudelijke afnemers onbeperkt mogen salderen. Hun terugleververgoeding is dus gelijk aan het variabele gebruikstarief. Hierdoor wordt decentrale duurzame opwekking door huishoudens gestimuleerd zonder dat de distributeur directe netverzwaringen hoeft door te voeren en zonder dat slimme meters geplaatst hoeven worden. De schaal waarop huishoudens opwekken heeft een stabiliserend effect op het net en de systeembalans. Dit geldt niet voor grootschaliger teruglevering of indien de teruglevering en enorme proporties aanneemt. Voor andere afnemers dan huishoudens die willen terugleveren, geldt dat de distributeur de terugleververgoeding kan vaststellen. De hoogte van de terugleververgoeding heeft een direct effect op aantrekkelijkheid van decentrale productie en daarmee op de daadwerkelijke ontwikkeling ervan. Bij een te hoge terugleververgoeding bestaat het risico dat op een eiland te weinig in efficiëntere centrale productie (bijvoorbeeld windturbines of zonnepanelen) wordt geïnvesteerd en veel in versnipperde decentrale productie, zodat geen maatschappelijk optimum wordt bereikt. Bij een te lage terugleververgoeding is er risico dat duurzame initiatieven en investeringsbereidheid van nieuwe partijen geen vrucht dragen. De terugleververgoeding is dus bij uitstek een parameter waarmee gestuurd kan worden op de inrichting van de elektriciteitsvoorziening.

De terugleververgoeding dient zodanig vastgesteld te worden dat de energievoorziening op de eilanden zo efficiënt mogelijk wordt ingericht. Hierbij zal naar verwachting steeds een evenwicht gezocht moeten worden, bijvoorbeeld tussen voldoende investeringen in decentrale, duurzame initiatieven en het voorkomen van overinvestering in deze productiecapaciteit; tussen voldoende capaciteit met een hoge leveringszekerheid (generatoren op fossiele brandstof) en duurzame energie; en tussen netverzwaring ten gevolge van efficiënte centrale productie en het uitsparen van netverzwaring dankzij lokale productie en consumptie. Hiernaast moet de terugleververgoeding altijd in relatie tot de elektriciteitsprijs worden gezien, terwijl deze verandert met de olieprijs en de daadwerkelijke bijdrage van niet fossiele opwekking (zowel centrale als decentrale) aan de totale voorziening. Tot slot geldt dat bij een significant aandeel decentrale teruglevering de terugleververgoeding zelf de elektriciteitsprijs beïnvloedt. Hierom is er voor gekozen deze aan de distributeur over te laten. Ook heeft de distributeur geen plicht de aansluiting te verzwaren omwille van teruglevering. De Autoriteit Consument en Markt ziet er op toe dat eventuele verschillen in de terugleververgoeding voor verschillende decentrale producenten en het beleid omtrent het al dan niet verzwaren van aansluitingen omwille van teruglevering gebaseerd zijn op objectieve en redelijke criteria.

Als alternatief voor de hoogte van de terugleververgoeding is overwogen de terugleververgoeding geheel over te laten aan de distributeur. Het nadeel hiervan is dat het duurzame potentieel bij huishoudens en de investeringsbereidheid van consumenten mogelijk niet benut wordt. De optie om Autoriteit Consument en Markt de taak te geven de terugleververgoeding te beoordelen is niet in de wet opgenomen omdat de uitvoeringslast hiervan relatief zwaar is. Daarbij zouden dan bij alle huishoudens slimme meters moeten worden geplaatst.

De invoering van het capaciteitstarief heeft een stabiliserend effect op de kostenverdeling over de afnemers. Ook partijen die immers veel decentrale elektriciteit voor zichzelf opwekken blijven aan de elektriciteitsvoorziening bijdragen door het gebruiksonafhankelijke capaciteitstarief. In het verlengde hiervan wordt het verboden eigen elektriciteit op te wekken en van het net af te gaan, een verbod op 'stand alone' gaan. Dit is een inbreuk op de vrijheid, maar op een klein eiland is

men in alle opzichten op elkaar aangewezen. De deelnameplicht aan de collectieve voorziening is dan ook een beroep op het nemen van maatschappelijke verantwoordelijkheid van de voornamelijk kapitaalcrachtigere energieverbruikers op een eiland. Als een partij geheel in de eigen elektriciteit voorziet en ook niet teruglevert, wordt de aansluiting feitelijk niet gebruikt. In het wetsvoorstel ontslaat ook dit een partij er niet van bij te dragen aan de gezamenlijke voorziening. Aan de partijen die al vóór 1 juli 2013 zelfvoorzienend waren en geen fysieke aansluiting op het net hadden wordt niet opnieuw het capaciteitstarief in rekening gebracht. Aan partijen die in eigen elektriciteitsbehoefte voorzien en op of na deze datum van het net afgaan, wordt het capaciteitstarief wel in rekening gebracht voor een periode van vijf jaar na de afsluiting.

3.6 Decentrale drinkwatervoorziening

Decentrale drinkwaterproductie voor eigen gebruik wordt toegestaan, zoals de opvang van regenwater in cisternen. Levering aan het drinkwaternet door anderen dan een aangewezen producent is verboden. Daarnaast is het bij aanwezigheid van een drinkwaternet verboden zich hiervan af te sluiten en eigen drinkwater te produceren. Complicatie bij decentrale drinkwaterproductie is dat de netwerkkosten en de vaste kosten van de opgestelde productiecapaciteit bij de producent in de prijs voor de overige afnemers zal worden verdisconteerd. Om dit te voorkomen betalen alle afnemers (consumenten en andere afnemers) het voor hen geldende capaciteitstarief.

§ 4 Uitvoering en handhaving

4.1 Uitvoering

De omvang van de elektriciteits- en drinkwatervoorziening op de eilanden is zo klein dat het voor de bedrijven ingewikkeld is om kennis en expertise te verwerven en vast te houden. Ook hier liggen mogelijkheden om efficiencyverbeteringen te realiseren. Voor het ontsluiten van kennis en expertise over regulering van de elektriciteits- en drinkwatervoorziening op andere eilanden in het Caribisch gebied kan daarnaast een samenwerkingsverband worden aangegaan. Voor drinkwater hebben Bonaire en Sint Eustatius een samenwerkingsovereenkomst afgesloten met het drinkwaterbedrijf Vitens Evides Internationaal.

4.2 Handhaving

In dit wetsvoorstel wordt de regulering van de voorzieningen voor de productie, transport en levering van elektriciteit en drinkwater ondergebracht in één wet. Beide publieke voorzieningen hebben veel overlap: voor elektriciteit en drinkwater zijn er productie-installaties en kostbare leidingnetten die binnen een private rechtsvorm worden geëxploiteerd. Voor beide voorzieningen geldt dat de kwaliteit en kwantiteit hiervan zoveel mogelijk gegarandeerd moet zijn vanuit sociaaleconomisch, gezondheids- en veiligheidsoogpunt. In het bijzonder is de volksgezondheid gediend door een goede kwaliteit van het drinkwater.

Het is wenselijk dat burgers en bedrijven bij de handhaving met een eenduidig regiem te maken hebben en niet met een veelheid aan instrumenten of toezichthouders tegemoet worden getreden door de overheid. Ook voor de ambtenaren die zijn belast met handhaving, is eenduidigheid in het toe te passen sanctiearsenaal van belang.

De minister heeft de verantwoordelijkheid voor het aanwijzen van een producent of een distributeur van elektriciteit en drinkwater. Daarbij kan de minister voorschriften stellen ten aanzien van de vergunning, aanwijzing of de productie. In deze gesloten context is bestuursrechtelijke handhaving gewenst, omdat de minister zo op eigen wijze invulling kan geven aan een effectieve handhaving. De huidige regelgeving (Wet drinkwater BES en Wet elektriciteitsconcessies BES) wordt eveneens grotendeels bestuursrechtelijk gehandhaafd. Uit artikel 2 van de Invoeringswet BES volgt dat de Europees Nederlandse Algemene wet bestuursrecht (gedeeltelijk) van toepassing kan worden verklaard op Caribisch Nederland. In dat kader wordt voorgesteld de bevoegdheden, genoemd in hoofdstuk 5 van de Algemene wet bestuursrecht, van overeenkomstige toepassing te verklaren.

De minister en de ACM hebben op grond van deze titels voldoende bevoegdheden om de handhaving te effectueren. Het gaat dan om last onder dwangsom, bestuursdwang en de bestuurlijke boete. Naast deze bevoegdheden zijn nog bijzondere bevoegdheden noodzakelijk, namelijk het verbieden van de toevoer van drinkwater (bijvoorbeeld bij gevaar voor de volksgezondheid) of het intrekken van een vergunning of aanwijzing.

De primaire taak van de aangewezen toezichthouders is het toezien op het in stand houden van een deugdelijke en duurzame voorziening van elektriciteit en drinkwater op Bonaire, Sint Eustatius en Saba die aan de gestelde kwaliteitseisen voldoet. Bij het organiseren van het toezicht en de handhaving moeten de specifieke omstandigheden op de eilanden in ogenschouw worden genomen. De bevoegdheid om toezichthoudende ambtenaren aan te wijzen ligt bij de minister.

Eerder is al aangegeven dat de ILT zal worden aangewezen als toezichthouder op het gebied van de kwaliteit en veiligheid van de elektriciteit- en drinkwatervoorziening, echter de wetgeving biedt de ruimte om met toestemming van het openbaar lichaam ook lokale toezichthouders aan te wijzen. Hierbij moet worden bezien welke expertise voorhanden is, wat de kosten zijn om dit op te bouwen (opleiding en kennisinfrastructuur) en welk toezicht in dat verband lokaal moet worden opgepakt.

Bij het inzetten van toezichthouders is coördinatie nodig om de inzet van middelen voor het toezicht goed af te stemmen. De bevoegdheid voor de coördinatie en regie van het toezicht ligt bij de minister. Bij ministerieel besluit kan een handavingsplan worden opgesteld. Dat regelt welke prioriteiten worden gesteld en welke middelen worden ingezet om een bepaalde toezichtstaak uit te voeren. Hierbij wordt ook afgestemd met betrokken handhavers zoals het Openbaar Ministerie, het openbaar lichaam, de ILT en de ACM. Vanwege de kleine schaal van het eiland, de beperkte capaciteit en de verscheidenheid aan regelgeving is er behoefte aan goede integrale afspraken met betrekking tot het uitvoeren van het toezicht.

Rechtsbescherming

De Wet administratieve rechtspraak BES is op grond van artikel 3 van de Invoeringwet BES van toepassing op beschikkingen die worden geslagen naar aanleiding van een wet die enkel in de openbare lichamen toepasselijkheid heeft. Op basis van die wet staat beroep open bij het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba. De Wet administratieve rechtspraak BES omschrijft een beschikking als 'een schriftelijk besluit van een bestuursorgaan inhoudende een publiekrechtelijke rechtshandeling die niet van algemene strekking is'.

§5. Effecten en lasten wetsvoorstel

PM

§6. Consultatie en advisering

PM

II. ARTIKELSGEWIJS

Opgenomen bij artikelen.

De Minister van Economische Zaken,

De Minister van Infrastructuur en Milieu,